

NORDISK DEMOGRAFI

ORGAN FÖR NORDISK DEMOGRAFISK FÖRENING

ÅRGÅNG 8

1977

STOCKHOLM 1978

INNEHÅLL

	Sida
A FÖRENINGSGENOMGÅNG	
1. Nordisk Demografisk Förening	2
2. Dansk Demografisk Förening	3
3. Demografiska Föreningen i Finland	5
4. Norsk Demografisk Förening	7
5. Svensk Demografisk Förening	8
B DEMOGRAFISK INFORMATION	
1. Danmark	10
2. Finland	10
3. Sverige	10
C DEMOGRAFISKA FORSKNINGSPROJEKT	
1. Danmark	11
2. Finland	13
3. Norge	15
4. Sverige	21
D ÖVERSIKT ÖVER BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN I NORDEN UNDER 1977	
1. Danmark	25
2. Finland	28
3. Norge	29
4. Sverige	34
E POPULATION AS AN INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE 1952-77 av Mogens Boserup	37
F HISTORISK DEMOGRAFI I NORGE - EN FORSKNINGSORIENTERING MED SAERLIG VEKT PÅ STUDIET AV FRUKTBARHET av Sølvi Sogner	50
G BIBLIOGRAFI	
1. Danmark	69
2. Finland	70
3. Norge	73
4. Sverige	77
H MEDLEMSFÖRTECKNING	78

Redaktör: Hans Lundström
Redaktionen avslutad 15.1.1978

A. FÖRENINGSGENOMGÅNG

1. Nordisk Demografisk Förening

Nordisk demografisk förening bildades den 15 augusti 1968 i Mattby, Finland.

Föreningens ändamål är att främja insikten om befolkningsproblemen stora betydelse i vår tid samt om de demografiska metodernas användbarhet på samhällslivets skilda områden. Föreningen vill därför stimulera intresset för forskning och utbildning i demografi i de nordiska länderna samt främja de nordiska demografernas inbördes kontakter även som deras kontakter med kolleger utanför Nordens gränser. Sitt syfte förverkligar föreningen genom att sprida information, anordna möten och symposier, utge skrifter samt utarbeta och framföra förslag till åtgärder, som är ägnade att förbättra demografins ställning i Norden.

Föreningen utger skriftserien Scandinavian Population Studies och medlemsbladet Nordisk Demografi.

Medlemmarna från ett och samma land bildar en nationell sektion inom föreningen. I praktiken har de nationella sektionerna organiserat sig som nationella föreningar.

Tidigare ordförande i Nordisk Demografisk Förening

Gunnar Fougstedt, Finland, 1968-1969.

Erland Hofsten, Sverige, 1970-1972.

Altti Majava, 1972-1973.

Jan M. Hoem, Norge, 1973-1974.

P.C. Matthiessen, Danmark, 1975-1976.

Erland Hofsten, Sverige, 1977.

Nordisk Demografisk Förenings styrelse för perioden 1977-1979.

Ordförande	Erland Hofsten, Sverige (t o m 31.12.1977)
------------	--

Styrelsemedlemmar	P.C. Matthiessen, Danmark
	Jette Jensen, Danmark

	Aslak Herva, Finland
	Tapani Valkonen, Finland

	Sigurdur Gustavsson, Island
--	-----------------------------

	Per Sevaldson, Norge
	Lars Östby, Norge

	Ingvar Holmberg, Sverige
--	--------------------------

Funktionär	Kassör och sekreterare Hans Lundström, Sverige (t o m 31.12.1977)
	Kassör och sekreterare fr o m 1.1.1978 utses av Norsk demografisk förening

Revisorer	Arne Arvidsson, Sverige
	Jan Hoem, Danmark

Revisorssuppleanter	Olav Ljones, Norge
	Anders Lundberg, Sverige

2. Dansk Demografisk Förening

Ordförande	P.C. Matthiessen
Kassör	Jette Jensen
Suppleanter	Otto Andersen Hugo von Linslow
Revisor	Jörgen Wedeby
Revisorssuppleant	Hanne Hansen

Föredragsmöten

1. Professor Charles J. Mode (Philadelphia):
Demografiske Simulationsmodeller.
2. Professor A. Imhof (Berlin):
Historisk demografisk forskning i Vesttyskland.
3. Lektor dr. med. E.O. Errebo-Knudsen:
Arbejdspladsundersøgelser.
4. Fuldmægtig Kaj Pedersen, Danmarks Statistik:
Den grønlandske Folketaelling i 1976.

Övrigt

Dansk demografisk forening deltog efter indbydelse i et møde i Det kongelige Danske Videnskabernes Selskab. Til mødet var indbudt en lang række faglige foreninger med henblik på en drøftelse af et muligt samarbejde mellem disse.

MOGENS BOSERUP DÖD

Professor i nationaløkonomi ved Københavns Universitet, Mogens Boserup, døde i januar måned, 67 år gammel. Ved dette dødsfald har Nordisk Demografisk Forening mistet et medlem, som hørte til de bedst orienterede om internationale befolkningssspørgsmål.

Mogens Boserup vil være kendt for Foreningens medlemmer som en engageret og kyndig deltager i befolkningsdebatten, hvor han besad ganske særlige forudsætninger.

Udover sit kendskab til globale befolkningsforhold - bl.a. erhvervet gennem et mangeårigt arbejde i udlandet under FN - havde han nationaløkonomien, specielt teorihistorien, som sit særlige forskningsfelt. Det betød, at hans faglige baggrund for deltagelse i befolkningsdebatten var mere omfattende, end hvad der normalt er tilfældet, således at hans indlæg kom til at fremtræde med stor saglig gennemslagskraft.

Der bør her mindes om Mogens Boserups store indsats på Verdensbefolkningsskongressen i Bukarest i 1974, hvor han var Danmarks repræsentant i den komité, som havde til opgave at udarbejde en aktionsplan for verdensbefolkningen. Modsætningerne i komiteen var meget store, og flere gange var arbejdet truet af sammenbrud. Her var Mogens Boserup gennem sin erfaring i internationalt samarbejde og utrættelige indsats i høj grad medvirkende til, at der tilsidst blev opnået et resultat.

I Nordisk Demografisk Forening var Mogens ^{Boserup/}et særdeles aktivt medlem. Han bidrog både med artikler i Nordisk Demografi og et foredrag ved Foreningens Symposium på Rungstedlund i 1976 om den europæiske baggrund for det seneste fertilitetsfald,

P. C. Matthiesen
Februar 1978

3. Demografiska Föreningen i Finland.

Demografiska föreningen i Finland valde på sitt årsmöte den 28.2.1977 följande styrelse för år 1977:

Ordförande	Fil.lic. Altti Majava
Vice ordförande	Pol.dr. Tapani Valkonen
Sekreterare	Fil.kand. Kari Pitkänen
Kassör	Pol.kand. Aslak Herva
Övriga medlemmar	Pol.kand. Hannu Kulokari Fil.mag. Kaarina Lehtonen Pol.mag. Pasi Markelin Pol.kand. Pekka Myrskylä Pol.mag. Aimo Pulkkinen

Tapani Valkonen och Aslak Herva med Jarl Lindgren som suppleant företrädar föreningen i Nordisk Demografisk Förenings styrelse.

Föreningsaktiviteter och nyheter

Under våren 1977 utkom från trycket den andra delen av föreningens publikationsserie "Demografian jatkokoulutus-seminaari 1976". Den innehåller åtta av de nio anföranden, som presenterades på fortbildningsseminariet i Lammi den 21-22.10.1976. Den tredje publikationen är under arbete och den bygger på anföranden hållna på fortbildningsseminariet i Tvärminne den 20-21.10.1977, som föreningen arrangerade i samarbete med sociologiska och statistiska institutionerna vid Helsingfors Universitet. Vid seminariet behandlades både Finlands folk- och bostadsräkning 1980 och kohortundersökningsmetoder.

Ett annat seminarium, om "befolkningsutvecklingens ekonomiska effekter" arrangerades av föreningen och sociologiska institutionen den 9.5.1977. En av seminariets målsättningar var att preparera det finländska deltagandet i konferensen "Demography and Economics", som skall hållas av The International Union for the Scientific Study of Population (IUSSP) i Helsingfors 1978. Föreningen arrangerar konferensen tillsammans med Finska befolkningsförbundet och statistikcentralen.

Efter påsken fick föreningen den tråkiga nyheten, att en av dess grundmedlemmar, Karl-Erik Forsberg, hade dött under helgen. Helsingfors stads statistiska byrås chef Forsberg var en aktiv medlem av föreningen och han var medlem i föreningens styrelse under åren 1973-1974.

KARL-ERIK FORSBERG DÖD

Den 11 april 1977 avled byråchefen, pol.lic. Karl-Erik Forsberg. Han var född 1918 i Vasa, blev fil.kand. 1939 och pol.lic. 1964. Från år 1944 och ända till sin död fungerade han som tjänsteman vid Helsingfors stads statistiska byrå, från 1950 som chef för detta ämbetsverk. Under hans kunniga chefskap genomgick byrån en anmärkningsvärd kvantitativ och kvalitativ utveckling.

Inom Forsbergs egen forskning dominerade demografiska problem och alldeles speciellt var den finlandssvenska befolkningen föremål för hans intresse. I flera publikationer har han analyserat den demografiska utvecklingen bland finlandssvenskarna. Hans mest omfattande arbete behandlade emigrations- och flyttningstendenser i svenska Österbotten och byggde på en intervjuundersökning med tre årsklasser landsbygdsungdomar.

Forsberg var från 1966 till 1977 ordförande för Svenska Befolkningsförbundet i Finland och gjorde härvid en tungt vägande insats som befolkningspolitiker. Det kan ännu nämnas att han var ordförande för Statistiska Samfundet i Finland 1957, ordförande, sekreterare eller medlem i ett flertal statliga och kommunala kommittéer samt medlem av International Union for the Scientific Study of Population.

Forsberg var en statistiker med gedigna kunskaper och gott omdöme, en vänlig och anspråkslös person. Vi som kunde räkna oss till hans vänner, minns honom med saknad och tacksamhet.

Gunnar Fougstedt

4. Norsk Demografisk Förening.

Ordförande	Per Sevaldson
Vice ordförande	Thorvald Moe
Kassör	Sølvi Sogner
Sekreterare	Lars Østby
Suppleanter	Ståle Dyrvik Lars Walløe
Revisorer	Knut Ø. Sørensen Hallvard Skiri

Formann og sekretaer er representanter til styret i Nordisk Demografisk forening.

Föreningsaktiviteter og møten.

Foreningens årsmøte i mars 1977 hadde historisk demografi i Norge som faglig tema. Innledningsforedraget ved dr.philos Sølvi Sogner er trykt i dette nr. av Nordisk Demografi. Foreningen har begynt forberedelsene til nordisk seminar i Norge i 1979.

2./3. juni arrangerte Norges Almenvitenskapelige Forskningsråds utvalg for demografi et seminar over emnet Norsk demografi - status og fremtidig utvikling. Det betød avslutningen av utvalgets arbeid, et utvalg som var initiert av medlemmer av Norsk Demografisk Forening og som utvilsomt har betydd mye for rekrutteringsmulighetene for faget. Utvalget vil også utarbeide en sluttrapport.

9. desember holdt foreningen et seminar om Statistisk Sentralbyrås nye befolkningsprognoser, hvor formål, metoder og resultater ble lagt fram, og hvor flere brukergrupper gav sitt syn på Byråets prognoser.

5. Svensk Demografisk Förening.

Ordförande	Erland Hofsten
Vice ordförande	Ingvar Holmberg
Sekreterare och kassör	Hans Lundström
Övriga styrelse- medlemmar	Anne-Marie Bolander Nils Häggström Bengt Nilsson Jan Trost
Suppleanter	Hans Malker Jan Qvist
Revisorer	Carl-Göran Sjögren Rolf Olofsson
Revisorssuppleant	Anders Ahlbom

Till ordinarie ledamöter i Nordisk Demografisk Förenings styrelse valdes Erland Hofsten och Ingvar Holmberg. Suppleanter Anne-Marie Bolander och Hans Lundström.

Föreningsaktiviteter och notiser.

Årsmötet den 20 april 1977 ägde rum i anslutning till ett demografi-seminarium om anknytningen mellan demografien och det av arbetsskyddsfonden stödda epidemiologiska forskningsprojektet vid Statistiska institutionen, Stockholms universitet. Inledare var docent Gunnar Eklund.

Den 1 december 1977 ägde ett seminarium rum vid ekonomisk-historiska institutionen vid Stockholms universitet om familjen och den demografiska forskningen. Inledare var Sune Åkerman.

CARL-ERIK QUENSEL DÖD

Med Carl-Erik Quensels bortgång på våren 1977 har nordisk demografi förlorat en av sina skickligaste och mest kända representanter. Det finns därför all anledning att på denna plats erinra om de insatser, som denne vår medlem gjort.

Q, som han allmänt kallades bland sina vänner, föddes 1907 i Malmö. Efter studentexamen kom han till Lund, där han sedan var bosatt resten av sitt liv. Vid 30 års ålder lade han fram en doktorsavhandling och blev omedelbart därefter docent i ämnet statistik. Till följd av Sven Dag Wicksells för tidiga bortgång blev han redan 1939 förordnad till professor i ämnet statistik och blev två år senare ordinarie innehavare av denna professur. Den posten innehade han sedan fram till pensioneringen.

Ämnet för Quensels doktorsavhandling låg på den teoretiska statistikens område, och han gjorde också senare åtskilliga andra insatser på det området. Hans arbete rörde sig också på helt andra områden, såsom tandvård, valstatistik, indexberäkningar, skördestatistik m m. Hans huvudintresse förblev dock genom hela livet befolkningsstatistiken och den demografiska analysen. Av de drygt 100 arbeten, som finns upptagna på hans publikationsförteckning fram till 1966, rör sig nästan hälften på det demografiska området. Bland dessa skrifter kan särskilt de som visar hur han på ett tidigt stadium intresserade sig för begreppet reproduktion och för giftermålsfrekvensens betydelse i detta sammanhang. (Detta var innan det hade blivit populärt med sammanboende utan giftermål.) Tidigare än de flesta uppmärksammade han betydelsen av att sära på födelsekohorter vid studiet av fruktsamheten och dess förändringar. Efter sin pensionering var han bland annat sysselsatt med en historisk analys av befolkningsutvecklingen inom vissa delar av Skåne. Under många år och fram till sin död var han "foreign editor" för den välkända tidskriften Population Studies.

Q:s utseende, hans sätt att röra sig och tala gjorde att han tidigt kom att uppfattas om det original han utan tvivel var. Det vore dock skada, om personen Q främst skulle komma att minnas för sina egenheter. I stället skulle den som skriver dessa rader vilja framhålla hur givande och roligt och stimulerande det alltid var att komma i beröring med Quensel. Han ingav den respekt som den mycket kunnige gör och man lyssnade därför alltid med stor uppmärksamhet på vad han hade att säga. Ögonen lyste på honom, när han beskrev hur han kommit på något nytt sätt att utnyttja den svenska befolkningsstatistikens stora möjligheter. Hans uppslagsrikedom på det området tycktes outtömlig.

Erland Hofsten

B. DEMOGRAFISK INFORMATION

1. Danmark

Demografisk forskningskollokvium

Ved Kobenhavns Universitets forsikringsmatematiske laboratorium holdes der ugentlige møder i et demografisk forskningskollokvium med deltagelse af bl. a. laboratoriets gæster i det akademiske år 1977/78, professor Henry Braun, Princeton University, og NAVF-stipendiat Knut Liestøl, Universitetet i Oslo.

Undervisning i matematisk demografi

Forsikringsmatematisk laboratorium planlægger at afholde et kursus om statistiske metoder i demografi med to ugentlige forelæsnings-timer og to ugentlige øvelsestimer i forårssemestret 1978. Kurset ventes fulgt op med yderligere undervisning i matematisk demografi i efterårssemestret 1978. Laboratoriet giver stadig vejledning ved demografiske studenterprojekter.

2. Finland

Fruktssamhetsundersökningen

Världsfruktssamhetsundersökningen (WFS) för Finlands del påbörjades i slutet av 1975. Insamlingen av undersökningsmaterialet utfördes under våren och sommaren följande år. På grund av materialets storlek (5449 intervjuade kvinnor) torde den preliminära behandlingen bli slutförd i slutet på 1977. Därefter kan granskning och analys påbörjas.

Utgångspunkten för undersökningen var tvåfaldig. Dels ville man bibehålla undersökningens internationella komparabilitet. Å andra sidan ansåg man att det inte var meningsfullt att utföra en så här vidlyftig survey i Finland emedan vår officiella statistik är tillräckligt välutvecklad för att kunna kartlägga fertiliteten. Undersökningen inriktades därför på att förklara variationerna i födelse-siffrorna.

Detta innebär att undersökningen skulle klarlägga människans beteende. Utgångspunkten blev närmast behovsteoretisk. Som en följd härav var man tvungen att utvidga det internationella frågeformuläret med frågor som behandlar fertilitetsbeteende, en omständighet som dock i hög grad försvårades och begränsades av den ursprungliga blankettens omfång.

3. Sverige

Ett tredagars tvärvetenskapligt symposium anordnat av humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet ägde rum i Uttran nära Stockholm den 16-18 november 1977. Ca 25 representanter för universitet och statsförvaltning deltog i symposiet. Vid symposiet diskuterades följderna av den pågående nedgången i antalet födelser på bl a vård- och omsorgsområdet, på skolområdet och på arbetsmarknaden.

C. DEMOGRAFISKA FORSKNINGSPROJEKT

1. Danmark

Planlagt projekt

Regionale dødelighedsforskelle 1971-1976
(Kontakt: Britta Hoem)

Mod slutningen af 1977 indleder Danmarks Statistik et projekt vedrørende analyse af de regionale dødelighedsforskelle i perioden 1971-1976. Resultaterne fra denne undersøgelse indbygges evt. i de fremtidige regionale befolkningsfremskrivninger - ligesom resultaterne af fertilitetsundersøgelsen også er blevet anvendt - men herudover anses det i sig selv for vigtigt at få belyst dødelighedens størrelse i forskellige dele af landet.

De regionale forskelle i dødeligheden skal undersøges opdelt på forskellige dødsårsagsgrupper. Der sigtes mod at anvende samme dødsårsagsgruppering, som i erhvervsdødelighedsstudiet.

Der er endnu ikke taget stilling til, på hvilket geografisk niveau, undersøgelsen skal gennemføres. Grundmaterialet foreligger på kommune-niveau, men i analysen må der foretages grupperinger til større regioner, for at få et tilstrækkeligt stort befolkningsgrundlag.

Igåangværende projekter

Kønsproportionens sammenhæng med svangerskabsperiodens længde.
(Kontaktmand: P.C. Mathiessen)

Boligbaserede, lokale befolkningsprognoser.
(Kontaktmand: Jens Jeppesen)

Der er opstillet et sæt modeller, SIAM-modellerne, til befolkningsprognoser for delområder inden for en region, der svarer til pendlingsoplande. Det forudsættes, at der allerede foreligger en regional prognose, hvorefter modellerne producerer befolkningsudviklingen i delområderne på grundlag af udtyndingen og den forudsatte fordeling af boligbyggeriet.

Bestraebelserne går nu ud på at få afprøvet og evt. modificeret modellerne.

Dødelighed fordelt på erhverv.
(Kontakt: Elsebeth Lynge)

I december 1976 påbegyndtes en undersøgelse af dødeligheden i perioden 1970-75. Undersøgelsen finansieres i fællesskab af Statens lægevidenskabelige Forskningsråd og Danmarks Statistik.

Analysen vil forsøge at kaste lys over dødeligheden, opdelt på en række dødsårsagsgrupper, inden for de forskellige erhvervs- og faggrupper.

Udgangspunktet tages i den tilstedeværende befolkning i alderen 15 til 74 år ved folke- og boligtaellingen 9. november 1970. Dødsfaldene i denne befolkning registreres via dødsattesterne, og ved hjælp af personnummeret sammankobles dødsattesternes oplysninger om den enkelte person

med folketællingens oplysninger om erhverv m.v. for den samme person. Undersøgelsen forventes afsluttet i foråret 1978, og den udgives i serien Statistiske Undersøgelser.

Afsluttet projekt

Regionale fertilitetsforskelle 1971-1976.¹⁾
(Kontakt: Britta Hoem)

Danmarks Statistik har foretaget en undersøgelse af de regionale fertilitetsforskelle 1971-76. Resultaterne er publiceret i Statistiske Undersøgelser nr. 35, "Regionale fertilitetsforskelle 1971-1976 (1977). Undersøgelsen er gennemført med henblik på at forbedre grundlaget for Danmarks Statistiks regionale fremskrivninger - resultaterne er allerede blevet anvendt til dette formål - men herudover formodes undersøgelsen at være af selvstændig interesse.

Grundmaterialet hidrører fra den officielle befolkningsstatistik. Fra og med året 1971 foreligger data til beregning af aldersbetingede fertilitetskvotienter (et-års aldersklasser) på kommuneniveau. Fler-tallet af de i alt 275 danske kommuner har imidlertid et så lille folketal, at fertilitetskvotienterne er underkastet betydelige tilfældige udsving, og kommunerne er derfor grupperet til 91 større fertilitetsområder, således at kommuner, som indgår i samme fertilitetsområde, er geografisk tæt beliggende og er ensartede med hensyn til bopælssæthed, erhvervsstruktur og befolkningstilvækst. For disse 91 fertilitetsområder er beregnet aldersbetingede fertilitetskvotienter for gennemsnittet af årene 1971-73, 1974-76 og 1971-76, og for yderligere at reducere tilfældige variationer er tallene udjævnet ved hjælp af den såkaldte Hadwiger-funktion. Programmet, som foretager den matematiske udjævning, er tidligere anvendt i en svensk fertilitetsstudie, og er oprindelig udviklet og benyttet ved studier af regionale fertilitetsvariationer i Norge.

1) Tilsvarende undersøgelser gennemføres for distrikter i København
(Kontaktmand: Claus Woll)

2. Finland

Pågående projekt

- Fougstedt, Gunnar The Fertility of Birth Cohorts and Marriage Cohorts in Finland. Skall publiceras i Yearbook of Population Research in Finland, XVI, Helsinki 1978.
- " - Medelmällisyyden kohorttitutkimus (kohortundersökning av fertiliteten). Skall publiceras i Demografiska föreningens i Finland serie, N:o 3, Helsinki 1978.
- Haavio-Mannila, Elina Kvinnans situation i världens olika länder (genom att använda t.ex. FN:s statistik och Handbook of International Data on Women, ed. by Elise Boulding, 1976, Sage).
- Herva, Aslak A multiregional demographic model for Finland and the problematics of it.
- " - DEMOSIMU. Käyttäjän opas (anvisningar för användaren). Stencil, blir färdig 1977.
- Hjerppe, Riitta Industrin i Finland 1890. En kritisk jämförelse mellan industri- och befolkningsstatistik.
- Kaukiainen, Yrjö Variations in Fertility in Nineteenth Century Finland. Skall publiceras i Odense 1977.
- " - Social Structure and Demographic Development in a South Finnish Parish 1810-50 (under tryckning).
 - " - Befolkningsutveckling i det Gamla Finland och jordbesittningsförhållanden.
- Koivukangas, Olavi Finns in Australia 1770 - 1947.
- Kolari, Risto Kohortdödlighet i Finland 1878-1975.
- Koskela, Riitta-Sisko Den sanitära selektiviteten som en förklarande variabel av dödlighet, arbetsförmåga och morbiditet i olika yrkesgrupper. Blir färdig 1979.
- Lallukka, Seppo Om flyttningsrörelsen och om dess ledning i Sovjetunionen.
- Lindgren, Jarl Family Policy in Finland. Skall publiceras i Family Policy: Government and Families in Fourteen Countries. Ed. by Sheila B. Kamerman and Alfred J. Kahn. Columbia University Press, 1978.
- " - Den prognostiserade befolkningsutveckling i de utvecklade länderna och dess förmodade verkningar. Inledningsanförande i seminariet för framtidsforskning 4-5.2. 1977.

Majava, Altti Migration mellan Finland och Sverige 1946 - 1975.

- " - Migrationsteorier.
- " - Ersättningar till utflyttningsländerna för investering-förluster i "human kapital", som emigrationen förosakat.

Myrskylä, Pekka Inrikes migration och Nordisk migration 1951 - 1975. Skall publiceras i undersökningar av Statistikcentralen.

Notkola, Veijo Socialmiljö, naturmiljö och mortalitet - en undersökning om geografiska dödlighetsvariationer i Finland.

Pitkänen, Kari The reliability of the registers of births and deaths in the eighteenth and nineteenth century Finland: some examples. Skall publiceras i Scandinavian Economic History Review, N:o 2 1977.

- " - Pesten i Finland 1710 - 1711 - en tvivelaktig historia. Skall publiceras i Historisk Tidskrift för Finland, N:o 3 1977.
- " - Pesten i Verona 1510 - 12. Pesttidens inverkan på en stads befolkning.
- " - Befolkningsutveckling på fem småområden i Finland 1722 - 1879.
- " - Befolkningsutveckling i Kides och Bräkylä 1722 - 1975. Skall publiceras i 1978. Stencil.
- " - Familjen och samhället i Norra Karelien på 1700- och 1800-talet.

Sarin, Mirja Familjernas och hushållens strukturella utveckling i Helsingfors. Skall publiceras i Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä, utgiven av Helsingfors stads statistiska byrå.

Koskenvuo, M. - Sarna, S. - Kaprio, J. Mortality by marital status and social class in Finland during 1969 - 1971 - Mortality from natural and violent causes. Skall publiceras i Scand. J. Soc. Med.

Turpeinen, Oiva Infectious diseases and differentials in Finnish mortality rate 1749 - 1773.

- " - The causes of fluctuation in Finnish mortality rate 1749 - 1806.
- " - Smallpox, whooping cough and measles in Finland 1751 - 1865.

Turpeinen, Oiva Fertility in Finland 1776 - 1865.

- " - Giftermålens månadsrytm i den förindustriella Finland.
- " - Det oäkta barnet i den förindustriella Finland.
- " - Giftermålsåldern under bondesamhället i Finland.

Avslutade projekt

Se bibliografin.

3. Norge

I forrige utgave av Nordisk Demografi var nevnt en del prosjekter under arbeid. De fleste av disse fortsetter, og gjentas ikke her dersom det ikke foreligger forandringer i framdriftsplan eller nye opplysninger.

En oversikt over Sosiodemografisk forskningsgruppe og gruppens arbeidsprogram er gitt i Nordisk Demografi, 7.hefte 1976. Her skal vi gi en oversikt over arbeid som er utført eller er igang ved utgangen av 1977.

Hovedprosjektet befolkningsprognosemodellen

En ny befolkningsframskrivning for perioden fram til århundreskiftet publiseres i desember 1977. Beregningene gir tall for de enkelte kommuner. I forhold til forrige framskriving (1975) er det gjort følgende forandringer:

- i) Metoden for fordeling (nedbryting) fra de ca. 100 primære prognoseområdene til de enkelte kommunene i hvert prognoseområde er forandret.
- ii) Beregningene er utført i 6 alternativer, hvorav tall fra 4 vil bli publisert. Det er to alternativer for fruktbarhetsutviklingen, og for hvert av disse er det 3 alternativer for flytting. Det ene alternativ forutsetter ingen flytting ut av eller inn i den enkelte kommune. De to andre bygger på ekstrapolering av flyttetendensene i en basisperiode. I det ene forutsettes en årlig netto-innvandring på 4 000 i det annet 7 000.
- iii) Det er innarbeidet i beregningsmodellen utvandringsrater for utflytting fra Norge til andre land og aldersfordelingsmønstre for innvandringen til Norge. Innvandrerne fordeles på regioner og kommuner i Norge sammen med de innenlandske flytterne.
- iv) Det er lagt inn heltallsrutiner i programmet, slik at vi unngår opphoping av avrundningseffekter.
- v) Beregningene bygger på nye basistall fra perioden 1973-1976.

I tiden framover vil det særlig bli arbeidet med gjennomføring av prognoseberegninger i samarbeid med fylkenes planleggingsmyndigheter og med innarbeiding av bedre flytteforutsetninger.

Hovedprosjektet Arbeidskraftmodeller

En analyse av gifte kvinners yrkesdeltaking er på det nærmeste fullført. Den har resultert i flere arbeidsnotater som nå blir samlet i en publikasjon i Statistisk Sentralbyrås serie Samfunnsøkonomiske Studier, SØS. Studier av holdninger og atferd for personer utenfor arbeidsmarkedet har vært igang siden 1975 og resultatene vil bli samlet i en publikasjon i serien SØS i løpet av 1978.

Gruppen har gjennomført en beregning av tilgangen på arbeidskraft fram til år 2000 til bruk ved utarbeiding av regjeringens langtidsprogram 1978-82. For disse beregningene er det konstruert en modell som tar utgangspunkt i befolkningsframskrivningene, fordeler kvinner etter ekteskapelig status og kvinner og menn etter utdanningsstatus. For hver gruppe etter disse inndelingene kan det nå anvendes aldersspesifikke yrkesprosenter, som gir total arbeidsstyrke. Modellen holdes ved like og kan anvendes ved behov. Den vil etterhvert bli videreutviklet og forbedret.

Hovedprosjektet bosetting og flyttinger

I tilknytning til forbedring av befolkningsprognosemodellen er det gjennomført en analyse av inn- og utvandring. Resultatene er under utsending i serien Statistiske Analyser.

Analyseprosjektet justerte flytterelasjoner fortsetter. Flyttinger mellom norske kommuner i perioden 1971-1974 er analysert etter flytternes kjønn og alder, typer av fraflyttingskommuner og flytteavstand. Sammenliknende studier er foretatt for perioden 1968-1970. Undersøkelsens første stadium vil bli avsluttet i 1978. Publikasjonsform for resultatene er ennå ikke fastlagt, men vil trolig bli Samfunnsøkonomiske Studier (SØS).

Hovedprosjektet System og presentasjonsmetoder for sosial og demografisk statistikk

En ny utgave av Sosialt Utsyn er utgitt i 1977. Utgaven gir nye tall og er redigert med sikte på å være lettere tilgjengelig enn utgaven fra 1974. Et innledningskapittel med en oversiktstabell, der utvalgte indikatorer fra alle levekårsområder er stillet sammen er ment som et forsiktig skritt i retning av en mer samlet levekårsanalyse. Forøvrig er

redaksjonen i de store hovedtrekk som forrige gang.

Gruppen deltar i det internasjonale samarbeide om et sosialt og demografisk statistisk system (SSDS) og sosiale indikatorer. Med sikte på folketellingen i 1980 vil det bli arbeidet med en standard for sosioøkonomisk gruppering.

Hovedprosjektet Demografisk strukturanalyse

På Gruppens initiativ er det opprettet en datafile som gir befolkningen etter kjønn og ettårige aldersklasser fordelt på ugifte og gifte inklusive før gifte for hvert kalenderår 1910-1976. Tall for bestand, første gangs giftemål og dødsfall blir publisert i serien Norge, Offisielle Statistikk (NOS) og en redegjøring for den bearbeiding av grunnmaterialet som har vært nødvendig og av de beregnede tidsserier av rater blir gitt i en publikasjon i serien Statistiske Analyser (SA). Materialet blir videre bearbeidet i en analyse av nuptialiteten i Norge. Det samme materialet blir også utnyttet i en analyse av endringene i fruktbarhet i Norge i tida etter den annen verdenskrig.

Generelt

Det bør nevnes at Gruppen arbeider intensivt med metodene for utnyttning av arkivstatistisk materiale og samarbeider med de tekniske enheter i Statistisk Sentralbyrå om tilrettelegging av materiale fra de statistiske registre.

Det arbeides også med studier av statistiske metoder i analysen av data fra befolkning og sysselsetting. De problemer som særlig har vært tatt opp er estimering av endringstall på grunnlag av utvalgsundersøkelser. Metoder fra nyere tidsserieanalyser er tatt i bruk. En del resultater er publisert i serien Artikler fra Statistisk Sentralbyrå.

Ved Statistisk Sentralbyrås kontor for befolkningsstatistikk har en følgende prosjekter.

1. Fødselstall i ekteskapskohorter 1965-1972

På grunnlag av registrerte data om inngåtte ekteskap, fødsler, skilsmisser, dødsfall og utvandring lagret i det sentrale personregister-system ble kohorter av ekteskap analysert med hensyn på fødte barn i ekteskapet og når fødslene fant sted. Utarbeidd av Gerd Skoe Lettenstrøm. (Artikler fra Statistisk Sentralbyrå nr. 82.)

2. Utviklingstendenser i 1975 i Norges befolkning

På grunnlag av data fra den årlige befolkningsstatistikken ble det utarbeidd en oversikt over utviklingen i Norges befolkning i de senere år. Arbeidet ble utført av Ståle Dyrvik i egenskap av konsulent for Statistisk Sentralbyrå. (Artikler nr. 90.)

Prosjekter under arbeid i 1977:

1. Folkemengdens bevegelse 1971-1975

Det arbeides med en analyse av utviklingen i fruktbarhet, dødelighet, ekteskapsinngåelse, skilsmisser og flyttinger i de senere år, med spesiell vekt på nedgangen i tallene for fødsler og vigslar. Utføres av Halvard Skiri. Vil bli publisert i serien Statistiske analyser fra Statistisk Sentralbyrå.

2. Befolkningsutviklingen i 1976

Oversikten fra 1975 vil bli fulgt opp. Utarbeides av Ståle Dyrvik. Vil bli publisert i serien Artikler.

3. Yrke og dødelighet

Som en fortsettelse av prosjektet Yrke og dødelighet er det foretatt overføring av yrkesopplysninger fra 1960-tellingen til døde personer 1970-1973 (de døde som gikk inn i det tidligere prosjekt). Samtidig er Folketellingene 1960 og 1970 koblet. Opplysningene om yrke i 1960 og 1970 vil bli nyttet i en analyse der en bl.a. ser på yrke i 1960 for alle som ikke hadde yrke i 1970. Derved får en et betydelig større materiale å bygge på. Særskilt vil en se på dødeligheten for personer som hadde samme

yrke i 1960 og 1970. Utføres av Lars Kristofersen i samarbeid med medisinsk konsulent i Statistisk Sentralbyrå, ut fra opplegg utarbeidd av Tor Haldorsen.

Fruktbarhetsundersøkelsen i Norge fortsetter etter de planene som ble beskrevet i forrige nr. av Nordisk Demografi. Ved årsskiftet 1977-78 nærmer datainnsamlingen seg slutten, og ved henvendelse til Statistisk Sentralbyrå vil interesserte demografer kunne få spørreskjemaet.

Forskningsstipendiat Ragnhild Aarsæther Univ. i Tromsø:

"Bosetning og økonomisk/sosial utvikling i søndre del av Helgeland len ca. 1300-1700"

Prosjektet er en undersøkelse av bosetting og sosiale og økonomiske forhold i søndre del av Helgeland len i tida ca. 1300-1700. Arbeidet er lagt opp i forlengelsen av Det nordiske ødegårdsprosjektet, med utstrakt bruk av retrogressiv analyse for kartlegging av forhold i eldre tid. Hovedtemaet er vekselspillet mellom befolkningsutvikling, bosetting og ressursutnytting, med særlig vekt på betydningen av hhv. jordbruk og fiske. Spesielt skal analyseres den gjensidige virkninga mellom folketallet og framveksten av eksportorientert tørrfiskproduksjon.

Kartlegginga av befolkningsutviklinga i dette området før ca. 1610 byr på en del spesielle vansker. Til da er en i hovedsak henvist til å trekke slutninger på grunnlag av bare to skattemanntall, og et jordeboksmateriale som synes å ha varierende representativitet ettersom hvilke områder en tar for seg.

Forskningsstipendiat Kari Lindbekk:

"Flytting og yrkesvalg i en hamskiftetid"

Undersøkelsen omfatter menn og kvinner født i 1855 og i 1870 som befant seg i Trøndelagsregionen da det ble avholdt folketellinger i 1865, 1875, 1890 og 1900. Når det gjelder personer født i Trøndelag, er det også innhentet oppgaver fra kirkebøkene døpslister, og for noen prestegjeld er det utarbeidet oversikter over de som døde før de hadde fylt 15 år. Med støtte i opplysninger om navn, fødselsår (alder) og fødested blir personene identifisert fra telling til telling i den utstrekning disse opplysningene gir mulighet for det. På denne måten er det mulig å følge flytting og yrkesmobiliteten for et forholdsvis stort antall mennesker. Dertil har man tilnærmet fullstendige oversikter over

alle personer fra de to fødselskohortene som befant seg i Trøndelag ved folketellingstidspunktene.

Oppgaver over aldersfordeling, fødsels-, døds- og emigrasjonsrater, befolkningsutvikling og yrkessammensetning i de enkelte kommuner er hentet fra de publiserte folketellingsresultatene (tilrettelagt for EDB-behandling av NSD) og fra den statistiske serien Folkemængdens Bevægelse. Disse opplysningene brukes dels for å studere geografiske variasjoner i de strukturendringer som fant sted i samfunnet, og dels benyttes de som bakgrunnsopplysninger om de personer undersøkelsen omfatter.

Forskningsstipendiat (NAVF) Helge Brunborg fortsetter sitt arbeid med en økonomisk analyse av fruktbarheten i Norge, og har for dette utarbeidet en modell av "sequential decision-making" type som også inkorporerer seksuell aktivitet og prevensjonsbruk.

4. Sverige

Planerade projekt

Fruktksamhetsstudie (Arne Arvidsson, SCB, Stockholm)

Genom sammankoppling av data från folkräkningarna samt registren över födda ges möjligheter till en fördjupad analys av fruktsamhetsutvecklingen under 1960 och 1970-talen. Bl a kommer ålders- och paritetsspecifika fruktsamhetstal att kunna beräknas. Projektet igångsättes våren 1978.

Regional utveckling 1970-75 (Arne Arvidsson, SCB, Stockholm)

Syftet med studien är att kartlägga demografiska och ekonomiska förändringar i kommuner under perioden 1970-75. Med hjälp av data från folkräkningarna 1970 och 1975 kan sambanden mellan förändringar i den demografiska och ekonomiska strukturen studeras. Igångsättes våren 1978.

Hushållsprognoser (Arne Arvidsson, SCB, Stockholm)

Ett projekt för att utveckla en modell för hushållsprognoser planeras. Igångsättes hösten 1978.

Pågående projekt

Befolkningsprognos för riket 1977-2025 (Arne Arvidsson, SCB, Stockholm)

Befolkningsprognosen beräknas utkomma våren 1978.

Regionala fruktsamhetstal samt utjämning och signifikanstest av regionala fruktsamhetskurvor (Bo Rennermalm, SCB, Stockholm)

Splinefunktioner prövas i syfte att användas för utjämning av regionala fruktsamhetskurvor. Projektet omfattar också framtagande av fruktsamhetstal för regioner för åren 1974-76. Projektet beräknas vara klart våren 1978.

Regional dödlighet (Agneta Sundvall, SCB, Stockholm och Leif Johansson, Demografiska institutionen, Göteborg)

Studien syftar till att beskriva dödligheten dels totalt, dels efter olika dödsorsaker i hela riket och i skilda regioner. Dessutom görs en värdering av de regionala skillnaderna i dödlighet och av olika dödlighetsmönsters effekt på prognosresultaten. Studien beräknas vara klar våren 1978.

Studie över återutflyttning åren 1968-76 (Marie Sylwan, SCB, Stockholm)

Studien avser dels att kartlägga återutvandringen under åren 1968-76, dels att beskriva utflyttarnas socio-ekonomiska bakgrund med hjälp av data från folkräkningen 1970. Studien är en uppföljning av "Återutvandringen från Sverige 1968-1972" och beräknas vara klart våren 1978.

Familjen i den svenska sociala och demografiska omvandlingen efter 1800 (Hans Norman, Historiska institutionen, Uppsala)

Forskningsprojektet syftar till att främst testa hypoteser som gäller sambandet mellan förändringar i ekonomisk organisation (produktionsformer) och familjens och hushållets struktur, funktioner och rollfördelning. Vissa undersökningar tar också sina utgångspunkter direkt i demografiska förhållanden som t ex demografiska kriser, familjeplanering. Inom projektet arbetar för närvarande ett femtontal forskare. De pågående arbetena tar upp aspekter inom såväl jordbruk, industri som städer. Hittills har två större arbeten publicerats: Sten Carlsson, Fröknar, mamseller, jungfrur och pigor. Ogifta kvinnor i det svenska ståndssamhället, Uppsala 1977, och Holger Wester, Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Uppsala 1977. Projektets personal: Docent Hans Norman, Fd Bo Kronborg, Fd Thomas Nilsson, FM Ingrid Eriksson.

Swedish Population Policy in the 1930's: Administration and Effects. (Ann-Sofie Källemark, Historiska institutionen, Uppsala)

Forskningsprojektet tar upp genomförandet och effekterna av tre befolkningspolitiska reformer: Bosättningslån, avsedda att sänka vigselålderna, legitimera väntade eller redan födda barn och därmed höja nataliteten; mödrahjälp, avsedd för nyblivna mödrar i "uppenbart behov" av hjälp; s.k. barnrikehus, avsedda som kvalitativ åtgärd för att förbättra bostadsförhållanden för "mindre bemedlade familjer" med många barn. Hittills har publicerats en mindre redogörelse för projektet: Man lurar inga barn till världen (Forskning och Framsteg, 5-6, 1977) och en uppsats: Den uteblivna motprestationen. Bosättningslånen i 1930-talets svenska befolkningspolitik. (I Historieforskning på nya vägar. Festskrift till Sten Carlsson 14.12.1977. Red. Lars-Göran Tedebrand. Uppsala 1977). Docent Ann-Sofie Källemark, Historiska institutionen vid Uppsala universitet, bedriver forskningarna med anslag från Ford Foundation Program for Social Science, Law and Population Policy.

Industrialiseringen, familjen och individen. Sundsvallsdistriktet 1850-1930 (Anders Norberg och Mats Rolén, Historiska institutionen, Uppsala)

Projektets forskning syftar till att ge ökad kunskap om konsekvenserna av industrialisering och samhällets modernisering. Undersökningarna är främst inriktade på socialhistoriska problem. I projektarbetet har hittills främst anlagts olika demografiska aspekter på det utvalda undersökningsområdet, Sundsvallsdistriktet.

Forskningsarbetet inriktas på problemställningar huvudsakligen rörande assimilation, social rörlighet, omflyttning, äktenskapsbildning, men kanske framförallt på frågor rörande familjens roll och funktion i olika produktionsmiljöer.

Tuna socken och Matfors bruk ägnas för en särskild djupundersökning. Detta arbete utförs till stora delar med hjälp av datorbehandlat

kyrkoboksmaterial från Demografisk Databas i Umeå/Haparanda. Genom Tuna-studien ges möjlighet till intressanta jämförelser dels mellan Matfors bruk och dess agrara omland, dels mellan en produktionsform i utdöende (järnbruk/vattensåg) och de nya ångsågarna vid kusten. Från undersökningarna rörande Tuna kan meddelas, att dessa givit belägg för en "rural-industriell barriär" mellan den nyetablerade industrin och det agrara omlandet. För Tunas del har nästan inga äktenskaps-kontakter påträffats mellan bruksbefolkningen och agrarbefolkningen, ej heller mellan agrarbefolkningen och sågverksdistrikten. Samma tendenser har visat sig i befolkningens omflyttningsmönster: nästan inga av brukets arbetare och blott ett fåtal av sågverkens arbetare har inflyttat från de omgivande jordbrukssocknarna. I stället rekryterades dessa arbetare från andra bygder. Särskilt bruksarbetarna var en "exklusiv" grupp, som i regel flyttade från ett bruk till ett annat och där yrkena ofta gick i arv från far till son. Liknande tendenser utvecklas senare även bland sågverksarbetarna.

Demografisk databas' satsning på att insamla och datorbehandla kyrkobokföringsmaterial för Sundsvallsdistriktet har delvis legat bakom projektets planering. När insamlingsarbetet är avslutat, finns ett i ett internationellt forskningsperspektiv unikt material att tillgå. Tanken har varit att det här presenterade projektet till en del skulle fungera som ett pilotprojekt för det vetenskapliga utnyttjandet av material framställt vid Demografisk databas. Detta har också varit fallet beträffande den enda socken inom Sundsvallsdistriktet som hittills funnits att tillgå (Tuna).

Samboende och äktenskapsfrekvensen (Jan Trost, Sociologiska institutionen, Uppsala).

Genom intervjuer 1974 med samboende ogifta och nygifta par och reinter-
vjuer av vissa av dem söker vi ta reda på vad som har hänt på samboende-
fronten. Hur har institutionen äktenskap och samboende förändrats?
Vad kommer vi i framtiden att ha för slags system? Äktenskaps- och
skilsmässostatistiken följs och analyseras med likartade syften.

Skilsmässor (Jan Trost, Sociologiska institutionen, Uppsala).

1973 bildades Groupe International de Recherches sur le Divorce med bl a syftet att följa skilsmässöförändringar och skilsmässöforskningen i olika länder. Denna grupp har hitintills publicerat några böcker om förändringar i skilsmässölagstiftning och skilsmässöfrekvenser m m i ett antal länder varav ett är Sverige. I det sammanhanget kan också nämnas att ett projekt är under planering som avses syfta till att ge bättre kunskaper om hur skilsmässan behandlas av de inblandade. Närmare bestämt kan syftet sägas vara att följa de olika typerna av skilsmässa (den juridiska, den sociala, den ekonomiska etc) och hur problemen i samband med dem löses eller inte löses.

Fertilitetsstudie i miniatyr (Jan Trost, Sociologiska institutionen, Uppsala).

Våren 1977 insamlades med hjälp av B-studerande i sociologi en del data kring barnafödande och preventivmedel bland slumpurval av Uppsalas befolkning 18 till 45 år såväl män som kvinnor. Studien kan betecknas som någon slags pilotstudie.

Omflyttning och fruktsamhet i jordanska byar (Lars Wåhlin, Kultur-geografiska institutionen, Stockholm).

"Flykten från landsbygden" är en realitet i många u-länder, däribland Jordanien. Många människor överger landsbygden för städerna. De som flyttar är oftast i arbetsför ålder, och har troligen bättre än genomsnittlig skolning. Anledningarna till flyttningen kan vara många, men inkluderar svårigheter att försörja sig på landsbygden ("push") och föreställningar (mer eller mindre välgrundade) om bättre utsikter i städerna ("pull").

Avsikten är att studera verkningarna av dessa förhållanden på landsbygden. Drabbas arbetsorganisationen i byarna? Hur uppfattas utflyttarna av de kvarvarande? Försöker man kompensera utflyttningen genom att öka fruktsamheten? Söker man göra utflyttningen onödig genom att minska fruktsamheten? - Angreppssättet kommer att vara både geografiskt och socialantropologiskt. Dataförhållandena är troligen sådana att avancerade demografiska tekniker ej kan användas, och "fruktsamhet" får representeras av "familjestorlek".

Projektet, som syftar till en doktorsavhandling, är ännu i sitt inledningsskede. Fältarbete kommer att påbörjas tidigt 1978.

Utvärdering av IUSSP (Eva Bernhardt och Bertil Egerö, SIDA's befolkningsbyrå, Stockholm).

Eva Bernhardt och Bertil Egerö har på uppdrag av SIDA's befolkningsbyrå gjort en utvärdering av IUSSP (International Union for the Scientific Study of Population) och dess verksamhet, i syfte att bedöma framför allt organisationens betydelse för u-länderna. SIDA är en av de största bidragsgivarna till IUSSP.

Rapporten kommer att vara färdig i början av 1978.

D. ÖVERSIKT ÖVER BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN I NORDEN UNDER 1977

1. Danmark

Befolkningsudviklingen i Danmark i 1976-77 har været markant med hensyn til såvel fødsler, dødsfald som migrationen. Der har været et meget kraftigt fald i fødselstallet siden slutningen af 1975, antal døde var højere i 1976 end i de forudgående år (på grund af et højt antal døde i ét kvartal, 1. kvartal 1976), mens nettoudvandringen i 1974-1975 blev afløst af en nettoindvandring i 1976. Fødselsoverskuddet (eller den naturlige befolkningstilvækst) blev således næsten halveret fra 1975 til 1976, men i kraft af nettoindvandringen i 1976 blev den samlede nettotilgang til befolkningen lidt højere i 1976 end i 1975. I tabel 1 ses udviklingen i de absolutte tal, mens tabel 2 viser de summariske fertilitets- og dødskvotienter.

Tabel 1. Antal levendefødte, døde, indvandrede og udvandrede 1971 - 2. kvartal 1977. Danmark

	: Levende- : fødte :	: Døde :		: Fødsels- : overskud :	: Ind- : vandrede :	: Ud- : vandrede :	: Netto- : ind- : vandrede :	: Samlet : netto- : tilgang :
		: I alt :	: Under : 1 år :					
HELE ÅRET 1971.....	75359	48858	1019	26501	35026	31626	3400	29901
HELE ÅRET 1972.....	75505	50445	921	25060	31200	25762	5438	30498
HELE ÅRET 1973.....	71895	50526	825	21369	41948	29703	12245	33614
HELE ÅRET 1974.....	71327	51637	762	19690	33146	39751	- 6605	13085
HELE ÅRET 1975.....	72071	50895	746	21176	31946	40659	- 8713	12463
1. kvartal 1976.....	17119	15855	179	1264	6859	6337	522	1786
2. kvartal 1976.....	17451	12942	162	4509	7699	6835	864	5373
3. kvartal 1976.....	16340	11944	156	4396	11552	9669	1883	6279
4. kvartal 1976.....	14357	13260	166	1097	7210	7159	51	1148
HELE ÅRET 1976.....	65267	54001	663	11266	33320	30000	3320	14586
1. kvartal 1977.....	15687	12818	145	2869	6602	5394	1208	4077
2. kvartal 1977.....	16311	12591	134	3720	7508	5887	1621	5341

Anm. Tallene for levendefødte og døde i 1977 er foreløbige tal.

Tabel 2. Fertilitet og dødelighed 1971 - 2. kvartal 1977. Danmark

	: Summarisk : fertilitets- : kvotient ¹	: Summarisk : dødskvotient ¹	: Spædbørns- : dødelighed ¹	: Naturlig : befolknings- : tilvækst ³
HELE ÅRET 1971.....	15,2	9,8	13,5	5,4
HELE ÅRET 1972.....	15,1	10,1	12,2	5,0
HELE ÅRET 1973.....	14,3	10,1	11,5	4,2
HELE ÅRET 1974.....	14,1	10,2	10,7	3,9
HELE ÅRET 1975.....	14,2	10,1	10,4	4,1
1. kvartal 1976.....	13,5	12,5	10,5	1,0
2. kvartal 1976.....	13,8	10,2	9,3	3,6
3. kvartal 1976.....	12,9	9,4	9,5	3,5
4. kvartal 1976.....	11,3	10,4	11,6	0,9
HELE ÅRET 1976.....	12,9	10,6	10,2	2,3
1. kvartal 1977.....	12,3	10,1	9,2	2,2
2. kvartal 1977.....	12,8	9,9	8,2	2,9

1 Ved den summariske fertilitetskvotient og den summariske dødskvotient forstås henholdsvis antal levendefødte og antal døde pr. 1000 indbyggere. Som målt for antal indbyggere er benyttet middelfolketallet i den pågældende periode, der beregnes som gennemsnittet af befolkningen ved periodens begyndelse og slutning. De kvartalsvise rater er omregnet til årsrater ved multiplikation med 4. 2 Antal døde under 1 år pr. 1000 levendefødte. 3 Den summariske fertilitetskvotient minus den summariske dødskvotient.

Bilte (tabel 1 og 2): Statistiske Efterretninger 1977, nr. B 67 (Danmarks Statistik)

Faldet i fødselstallet startede i 4. kvartal 1975. I løbet af 1976 var der et fald i det sæsonkorrigerede fødselstal på 2-3 % fra kvartal til kvartal, i de to første kvartaler i 1977 er nedgangstendensen fortsat, men den er afdæmpet, idet faldet her har været godt $\frac{1}{2}$ % fra kvartal til kvartal. Fertilitetsniveauet i begyndelsen af 1977 ligger herefter omkring 15 % under det gennemsnitlige niveau i 1975.

Det høje antal døde i 1. kvartal 1976 (ca. 3.000 højere end samme kvartal 1975) skyldtes en influenza-epidemi i månederne februar og marts 1976. Der var en stor stigning i dødsfald på grund af influenza, lungebetændelse, bronchitis samt iskæmiske hjertesygdomme.

Med hensyn til nettoindvandringen til Danmark i 1976 i alt 3.320 personer, skal det nævnes, at heraf udgjorde nettoindvandringen fra Sverige 903 personer. Nettoindvandringen af danske statsborgere fra Sverige udgjorde 830 personer i 1976. Denne tendens er fortsat i de to første kvartaler af 1977.

Til slut skal opmærksomheden henledes på, at der i Danmarks Statistiks publikation Befolkningens bevægelser 1976 vil blive bragt specielle afsnit, som analyserer udviklingen i dels fertiliteten, dels dødeligheden. Publikationen forventes at udkomme i februar 1978.

2. Finland

Befolkningstillväxten skulle under år 1977 uppgått till något över 20 000 personer om inget emigrationsunderskott uppstått. Den nativitetsökning som började år 1974 har numera avstannat och antalet födda överstiger i år knappast 65 500, vilket med 1 000 barn underskrider fjolårssiffran. Nedgången i antalet födda innebär en relativt sett ännu större nedgång i fruktsamheten för den gynnsamma åldersstrukturen skulle ha lett till en ökning i antalet födda om de åldersdifferentierade fruktsamhetstalen bibehållit sig oförändrade.

Antalet döda håller sig nästan exakt på fjolårsnivån dvs. vid 44 500. Detta innebär att dödsrisken har sedan ett par tre år tillbaka varit sjunkande. Om dödsrisken hade hållit sig på samma nivå som tidigare hade antalet döda stigit med ca 1 000 pga. den förgubbning som skett i åldersstrukturen.

Den avmattning som under ett flertal år märkts i den inrikes omflyttningen har fortgått. Totalantalet flyttare understiger i år sannolikt 200 000 personer medan det under toppåret 1974 gick upp till 276 000 personer. Nettoinverkan av flyttningsrörelsen har samtidigt minskat. Flyttningsöverskottet för Nylands län fortsätter att falla från de drygt 4 000 personer som fjolåret kunde uppvisa; överskottet gick ju upp till inemot 20 000 personer per år under de bästa överskottsåren. På motsvarande sätt har också flyttningsunderskotten minskat på de områden som under tidigare år kännetecknats av stora underskott. I flyttningsrörelsen mellan städer och landskommuner har en omsvängning inträffat i år: under årets nio första månader har städerna lidit en förlust på 2 800 personer. Det har ju varit städerna som hittills gynnats av flyttningsrörelsen.

Emigrationsunderskottet stiger med inemot 50 % jämfört med fjolåret mao. går upp till ca 15 000 personer. Det är främst under det första halvåret som det mesta av emigrationsunderskottet uppstått, men som bäst ser det ut att underskottet under årets sista månader knappast överstiger fjolårssiffrorna.

Emigrationsunderskottet berövar omkring tre fjärdedelar av den naturliga folkökningen. Därmed växer folkmängden under 1977 endast med 5 000 à 6 000 personer.

3. Norge

Folketilvekst

Norges befolkning, som før årets utgang ventes å passere 4 050 000, vokser stadig langsommere. Etter å ha hatt en tilvekst på om lag 30 000 pr. år helt fra omkring 1950 til og med 1972, økte befolkningen i 1976 med bare 18 100. Foreløpige tall for utviklingen i de 3 første kvartalene tyder på at folketallet i 1977 vil øke med bare om lag 15 000 eller 0,37 prosent. I så fall blir dette den laveste vekstprosenten siden 1928, da utvandringen til Amerika var betydelig.

Fruktbarhet

Den avtakende folketilveksten skyldes sterkt synkende fruktbarhet. Uten nettoinnflyttingen fra utlandet ville tilveksten ha vært nærmere 5 000 mindre pr. år de siste årene. Fruktbarhetsnedgangen har fortsatt uten avbrott siden 1964, da fruktbarheten i Norge var betydelig høyere enn i Danmark, Finland og Sverige. Etter å ha passert reproduksjonsnivået i løpet av 1974, nådde fruktbarheten ned til et samlet fruktbarhetstall på 1,863 i 1976. Foreløpige oppgaver for 1977 tyder på at tallet vil komme under 1,8 i 1977. Dette tilsvarer omtrent fruktbarheten i 1935-36, den laveste som er observert i Norge. Nedgangen gjelder særlig kvinner under 30 år og landsdeler der fruktbarheten tradisjonelt har vært høy, i Nord-Norge og på Vestlandet.

Dødelighet

Dødelighetsutviklingen har vært ulik for menn og kvinner. Beregninger av totale dødsrater, døde pr. 1 000 innbyggere der det er standardisert for alder, viser at dødeligheten for menn tidligst i 1977 vil kunne gå ned igjen til det nivå som ble observert i første halvdel av 1950-årene. Høyest var dødeligheten omkring 1970. For kvinner viser dødeligheten fortsatt jevn nedgang, spesielt for høyere aldre. Siden omkring 1950 er kvinnes dødelighet redusert med 25 prosent.

3 1/2

Innenlandske flyttinger

I 1960-årene hadde fylkene omkring Oslofjorden stor netto tilflytting fra andre landsdeler. Nord-Norge hadde en forholdsvis enda større netto fraflytting, særlig i siste halvdel av perioden. Etter at nettostrømmene mot Oslofjord-området snudde om til en atskillig mindre strøm fra området i 1972, oppnådde Nord-Norge i 1973 en forbigående balanse mellom inn- og utflyttinger. Nå synes den nordligste landsdelen igjen å få betydelig netto utflytting. I 1976 var flyttetapet nærmere 2 700, det største siden 1970, samtidig som det var flyttebalanse i Oslofjord-området. Ellers hadde resten av Østlandet, Sørlandet og Rogaland netto innflytting i 1976, mens særlig Bergen hadde flyttetap, over 2 000. Et omtrent tilsvarende flyttemønster ventes også i 1977.

Før 1971 var det i lengre tid omtrent balanse mellom flyttingene fra og til utlandet. Fra 1971 av har Norge fått en jevn tilvekst fra utlandet. Siden 1974 har om lag 19 000 personer flyttet inn årlig og vel 14 000 ut. Myndighetenes tiltak for å begrense innvandringen (innvandringsstopp fra 1. februar 1974) har foreløpig ikke ført til lavere innflyttingstall. Dette henger sammen med de mange unntak fra hovedregelen om innvandringsstopp, blant annet for familiemedlemmer til tidligere innvandrede fremmedarbeidere. For 1977 kan innflyttingsoverskottet anslås til 4 500, eller om lag det samme som de siste årene.

3- 3 1/2 in.

min 1 cm øge
per ved høyrerne

Giftermål

Giftermålsaktiviteten har sunket jevnt etter 1967 og særlig fra og med 1972. Nedgangen gjelder vesentlig aldersgruppene under 30 år. Mens giftermåls-mønsteret i 1967 tilsvarte at 7,1 prosent av alle menn og 4,2 prosent av alle kvinner fortsatt ville ha vært ugifte ved fylte 50 år, tilsvarte ekteskapsinn-gåelsene i 1976 henholdsvis 14,4 og 9,0 prosent fortsatt ugifte. Disse prosentene vil trolig bli enda litt høyere i 1977.

Skilsmisser

Økningen i antall skilsmisser siden midten av 1960-årene har vært mindre sterk de siste årene. Ut fra tall for separasjoner må en likevel regne med stadig flere skilsmisser også de nærmeste par årene. I 1977 kan antall skils-misser således komme opp i vel 6 000, eller om lag 6,3 skilsmisser pr. 1 000 gifte kvinner.

Tabell 1. Bevegelsene i Norges befolkning 1961-1977

År	Årlig folke-tilvekst i prosent	Le-vende-fødte	Samlet fruktbarhets-tall	Døde	Døde under 1 år pr. 1 000 le-vende-fødte	Fødsels-over-skott pr. 1 000 innb. 1)	Innen-landske flyt-tinger pr. 1 000 innb. 1)	Netto inn-flyt-ting fra ut-landet	Inn-gåtte ekte-skap	Skils-misser
1961-1965 ²⁾ ..	0,78	63 989	2,942	34 994	17,1	28 995	40,0	-411	24 300	2 496
1966-1970 ²⁾ ..	0,79	66 697	2,732	37 522	13,9	29 175	48,0	853	29 055	3 036
1971	0,76	65 550	2,487	38 981	12,8	26 569	47,4	6 615	29 510	3 731
1972	0,78	64 260	2,385	39 375	11,8	24 885	48,4	4 423	28 596	4 022
1973	0,63	61 208	2,230	39 958	11,9	21 250	48,1	3 444	28 141	4 664
1974	0,62	59 603	2,130	39 464	10,4	20 139	48,6	4 922	27 344	5 156
1975	0,49	56 345	1,983	40 061	11,1	16 284	47,5	4 769	25 898	5 577
1976	0,45	53 474	1,863	40 155 ³⁾	10,4 ³⁾	13 319 ³⁾	44,5	4 889	25 389	5 825
1977 ⁴⁾	0,37	51 500	1,78	40 500		11 000		4 000		

1) Det er korrigert for endringer i kommuneinndelingen.

2) Årlig gjennomsnitt.

3) Foreløpige tall.

4) Anslag.

Tabell 2. Døde pr. 1 000 innbyggere. Standardberegnete rater¹⁾

År	Menn	Kvinner
1949-52	10,57	8,81
1959-62	10,61	7,92
1964-67	10,88	7,49
1969-72	11,21	7,19
1974-75	10,75	6,71
1976	10,63	6,55

1) Standardberegnet for alder. Standardbefolkning:
menn + kvinner pr. 1. november 1960.

4. Sverige

Sveriges folkmängd ökade under 1977 med 32 000 och uppgick vid årsskiftet 1977/78 till 8 268 000. Födelseöverskottet var 9 000 medan invandringsöverskottet var hela 23 000, vilket är det största överskott som noterats sedan de stora invandringsåren 1969 och 1970.

Fruksamhetsnedgången fortsatte under 1977 och antalet födda var endast 96 000 vilket är ca 25% under vad som skulle behövas för reproduktion. Det allmänna födelsetalet för 1977 på 11,6 promille är det lägsta talet som noterats i den svenska befolkningsstatistikens historia.

Den återstående medellivslängden har ökat från 69,0 år för män och 71,6 år för kvinnor 1945 till 72,1 respektive 77,9 år 1976. De främsta orsakerna till ökningen av medellivslängden är nedgången i spädbarnsdödligheten och nedgången i dödligheten i de yngre åldrarna. Spädbarnsdödligheten är idag mindre än hälften mot vad den var vid krigsslutet och ungdomsdödligheten i åldrarna 10-14 år har reducerats med cirka 30% under samma period. I de högre åldrarna har dödlighetsnedgången varit av mindre omfattning. För män i åldern 40-55 år har dödligheten stigit något sedan mitten av 1960-talet.

Invandringen under år 1977 uppgick till 44 000 personer. Den ojämförligt största delen av invandrarna kom från Finland. Under 1977 har även ett stort antal flyktingar sökt sig till Sverige. Vad gäller utvandringen så uppgick den till 21 000 personer under år 1977. Merparten av dessa var nordbor som efter en längre eller kortare tid i Sverige återvände hem. Denna återutvandring blev under 1977 något mindre än väntat. En av orsakerna till detta är förmodligen lågkonjunkturen i Finland. En annan orsak är det stora antalet flyktingar som under senare år sökt sig till Sverige. Enbart från Latinamerika har det under senare år kommit mellan 3 000 och 5 000 flyktingar och från Turkiet har vi haft en omfattande spontan invandring av turk-assyrier. Dessa grupper har ofta ingen möjlighet att återvända till sina hemländer.

Fram till år 1970 resulterade den inrikes omflyttningen i en snabb tillväxt av storstadsområdena. Utflyttningsområden var framför allt glesbygdskommuner i skogslänen, dvs Norrlandslänen samt Kopparbergs och Värmlands län. I samband med den ekonomiska konjunkturedgången 1971 bröts emellertid detta mönster. Inflyttningen till storstäderna stagnerade och de tidigare inflyttningsöverskotten förbyttes i en del fall till utflyttningsöverskott. 1977 års statistik tyder på att flyttningsmönstret åter brutits. I storstadsområdena ökar återigen folkmängden medan skogslänen registrerar minskande inflyttningsöverskott.

Tabell 1. Befolkningsförändringar i Sverige 1961-1977.

År	Arlig befolk- ningstillväxt Procent	Antal födda	Summerad fruktsam- het Promille	Antal döda	Spädbarns- dödlighet Promille	Återstående medellivs- längd M Kv	Naturlig folkökning	Nettoin- flyttning
1961-65	0,72	114 032	2,33	76 332	14,8	71,6 75,7	37 700	18 521
1966-70	0,59	115 115	2,12	80 815	12,3	71,9 76,6	34 299	28 575
1971	0,43	114 484	1,98	82 717	11,1	72,0 77,3	31 767	3 055
1972	0,19	112 273	1,93	84 056	10,8	72,0 77,4	28 217	-11 685
1973	0,15	109 663	1,88	85 640	9,9	72,1 77,7	24 023	-10 899
1974	0,39	109 874	1,89	86 316	9,6	72,2 77,8	23 558	9 078
1975	0,39	103 632	1,78	88 208	8,6	72,1 77,9	15 424	16 884
1976	0,34	98 228	1,68	90 650	8,3	72,1 77,9	7 578	19 970
1977	0,36	96 000	1,65	87 000	---	---	9 000	23 000

Samtliga uppgifter för 1977 bygger på uppskattningar.

E. POPULATION AS AN INTERNATIONAL SOCIAL SCIENCE 1952 - 77.

Mogens Boserup^{x)}1. Some Background.

In a broad historical over-view, three clearly different periods may be distinguished, characterized by sharply contrasting attitudes of economists to the science of population and to population issues.

Throughout the period when the Ricardian school of classical economists was dominant, at least in British political economy, population theory was a fully integrated part of that science. At that time - roughly from 1800 to 1850 - the "dismal science" of political economy taught that real wages, owing to the Malthusian mechanism, were bound to remain close to a loosely defined subsistence level, and that well-meaning attempts to mitigate this predicament by social policy, such as lenient poor laws, by encouraging irresponsible parenthood, were necessarily counter-productive.

There followed a century, from around 1850 to around 1950, during which economists, taking the poet's advice, refused to heed any distant drums rumbling about overpopulation. Most economists and demographers would now agree that they were right in their time. Among economists of world renown in that period of hundred years, only two seem to have gone on record with a frankly Malthusian outlook. One of them was the Swedish economist Knut Wicksell, since 1880 a fearless crusader for birth control, who declared as late as 1907 that the then burgeoning Swedish industry would turn out to be a house of cards, since its source of raw materials would soon be depleted. The other case was a no less distinguished economist, J.M. Keynes, announcing in 1919 that the Malthusian devil, after having been so long encaged, was again loose. This revival of Malthusian apprehension was short-lived, however. The discussion to which it gave rise was soon washed away by a "spectacular torrent of unsaleable foodstuffs and raw materials", to quote Joseph Schumpeter's quip.

Den opsats der, bringes her, er skrevet til brug ved et symposium om samfundsvidenskabernes samarbejds- og afgrænsningsproblemer, som fandt sted i Paris i Oktober 1977 i anledning af 25-årsdagen for oprettelsen, under UNESCO's aegis, af International Social Science Council (ISSC). Blandt sine medlemsorganisationer tæller ISSC også den internationale befolkningsunion (IUSSP). Ved symposiet forelå tilsvarende opsatser fra omkr. 12 samfundsvidenskabelige discipliner, som er repræsenteret i ISSC.

After a century of severance, the re-marriage of demography and economics occurred around 1950 and it remains valid until this day. It was brought about, of course, by the unprecedentedly sharp and deep decline of mortality in those parts of the world which until then had remained largely unaffected by the slow but steady decline of death rates in Europe and North America.

By 1950, this decline of mortality was recognizable as a major demographic mutation. It entailed annual rates of population growth of the order of 2-3 per cent in developing countries, which is much higher than anything that had appeared probable or, indeed, conceivable in the 19'th century when one per cent was regarded as a high annual rate of population growth, and 1½ per cent as extremely high.

This mutation was, perhaps, the most important single factor accounting for the fact that the quarter-century under review has been a period of extraordinarily rapid expansion of the contents of the science of population and of its influence on public affairs. Among other developments, the available amount of statistical information on the size and dynamics of populations has increased to a remarkable extent, not least as a result of work initiated or sponsored by the United Nations. In the basically important case of census taking, we are approaching complete coverage of the countries of the world (with the conspicuous exception of China).

Further, the new trend in population growth, affecting primarily the population situation and prospects of the less developed countries, served to increase the total numbers and to widen the geographical spread of men and women engaged professionally in the study of population. By the same token the internationalization of the profession was enhanced.

For better or worse, the new factual situation with regard to population growth also gave increased prominence to questions of population in the political and ideological market place. Highly controversial issues, closely related to political and religious creeds, had to be faced, and it was unavoidable – but also desirable, many would say – that demographers, as well as economists, sociologists, and other social scientists should become involved. Admittedly, the political stimulus thus given to the study of population was not without dangers for scientific integrity. In all of its work, the IUSSP has tried to take into account the opportunities offered as well as the dangers involved.

This dichotomy of challenge and threat in matters of population was not confined to the IUSSP. In the United Nations a similar problem has existed since the world organization began to be involved in population issues, already from the late 1940's. As will be explained further below, the IUSSP has been in contact with population-oriented bodies of the United Nations, and some important activities have been carried out in close collaboration between the UN and the IUSSP. Again, it would be vain to deny that there are some dangers, besides the obvious advantages.

The influences mentioned above are now to be further considered, one by one. Most of the discussion must be closely related to the demographic mutation: it occurred just about the beginning of the quarter-century here under review, and it continued to be a dominant factor throughout that period.

2. Theoretical innovation.

The basic scientific concept related to the mortality decline in the less developed countries is that of a demographic transition sui generis.

It is true, of course, that the theory or hypothesis of demographic transition had been worked out already at an earlier stage. Broadly speaking, it took shape during the 1930's. But what demographers had then in mind was the gradual change-over in Europe and North America from a "traditional" pattern with low rates of population growth resulting from high levels of fertility and of mortality, to a "modern" pattern with equally low, or even lower, rates of growth, but now resulting from low rates of fertility and mortality. Between these two different positions of low population growth lay a transitional period during which rates of population growth were comparatively high because, in the typical case, the decline of mortality preceded the decline of fertility. The big issue for economists and demographers alike was to explicate the causal relationship between the decline of mortality and that of fertility. In all of this, conditions in what is now called the third world were largely left out of account since these populations appeared to be still in the pre-transition, "traditional" condition¹⁾.

1) For a fuller account, see Ansley J. Coale, "The Demographic Transition" in the proceedings of the IUSSP International Population Conference, Liège 1973, vol. I, p. 53-72.

To this insight about European population trends in the 19'th and the first decades of the 20'th century was now added, by 1950, the awareness that throughout the less developed world a basically similar, yet very different kind of transition was underway and threatened to be far less gradual and perhaps more dramatic than the European-North American transition had been.

As is well known, the uniqueness of the new type of transition was due to the fact that the decline of mortality, on one hand, was a remarkably sudden catching up with the improvement of life expectancies which in Europe had been achieved in a long and gradual process²⁾. On the other hand, there seemed to be no reason to expect that a fertility decline of even remotely similar scope could take place in a comparably short span of years. Hence, the prospects for Asian, African and Latin American populations were for a long period with rates of population growth higher than anything previously experienced in any part of the world.

The credit for first having sensed the emergence of this fundamentally new demographic situation, and articulated it in terms of a demographic transition of a new kind, is due primarily to Frank W. Notestein, now the Grand Old Man of American demography³⁾.

In more popular parlance, with a distinct political slant, this new phenomenon is frequently described as the "population explosion" or, in even more martial terms, as the "population bomb". Perhaps such expressions have a too pointedly political flavour to make them appropriate for use in scientific discourse. But, whatever name is given to it, the fact remains that in po-

2) The brusqueness of this turn is vividly apparent in the demographic literature of that time. The great textbook of Adolphe Landry, Traité de démographie (1945) appeared in a second, much revised edition in 1949. It contained not a single word on the new trend in mortality in overseas countries. However, in the first volume of Théorie générale de la population (1952) by the Nestor of French demography, Alfred Sauvy, the story was told. It was pointed out, on the basis of mortality figures for 1950, that numerous less developed countries now had a level of fertility corresponding to the high one prevailing in Europe around 1750, and a level of mortality comparable to that of Europe around 1900.

3) The reference is to a report on Public Health and Demography in the Far East, which appeared in 1950 as the result of a study tour to East and South-East Asia, sponsored by the Ford Foundation. (See W.D. Borrie, "The Place of Demography in the Development of the Social Sciences", in the proceedings of the IUSSP International Population Conference, op.cit., vol. I, p. 82).

pulations accounting together for about 60 per cent of world population (leaving China aside for lack of data) population growth had been lifted to an average rate of 2.5 per cent annually. It is no wonder that this new and dominant fact has heavily influenced the direction of IUSSP-members' activities and of the work of the Union as such.

Another theoretical reorientation, again closely connected with the new demographic realities in the less developed countries, has to do with the concept of "population optimum". This is the attempt, in theoretical models and in empirical research, to determine the size of population which would be optimal from some chosen point of view, be it the total amount or the per capita level of income, or of welfare somehow defined and measured. This concept was prominent at the first World Population Conference (Genève 1927). But in the 1930's it came under considerable fire. Some writers felt that the very idea of a population optimum was just a way of surreptitiously sponsoring Malthusian attitudes. They could argue — plausibly at that time — that almost any attempt to determine, for a given country or region, an optimum level of population, was bound to be biased towards the Malthusian view. This protest against reasonings in terms of optimum population, voiced by Gunnar Myrdal among others, is understandable in view of the fact that in the first half of the 1930's anxieties throughout Europe were of impending stagnation or decline of population rather than of excessive growth. Likewise, in the United States the then influential school of "stagnation theorists" among which Alvin H. Hansen was prominent, saw the failure of population to grow at a sufficiently high rate as an important obstacle to economic growth.

But with the heralding, in the years after the Second World War, of the new era of high rates of population growth in developing countries there followed a renewed interest in problems of excessive growth of population, regardless of whether it was conceived as a fact, as a menace, or just as a possibility. And one cannot reason about excessive population growth without using the concept of optimum population, implicitly or explicitly. That recently ridiculed concept was thus restored to good repute, and at the same time it was formulated in a more appropriate way: in stead of considering the optimum size of population the question was now asked of the optimum rate of growth, i.e. that

rate of population growth which is likely to secure the maximum rate of increase of per capita income, or welfare, in the long run.

The two theoretical innovations just mentioned belong to what may be broadly and loosely described as the macro-theory of population growth. At a later stage, around 1960, a further important innovation came with the emerging interest in the analysis of reproductive motivation: the analytical tools of modern micro-economic theory are here used in an attempt to understand the factors determining couples' decisions with regard to procreation. Briefly and bluntly stated, the decision to have a child is viewed as a decision to produce a "durable good" which entails certain costs and yields certain benefits, material as well as psychic.

A new meeting-place for economists and demographers has thus been created, but it is too early to make a considered judgement about the fruitfulness of this modern "economic theory of reproduction". At least, some stern criticism has been levelled against it ⁴⁾.

3. The boundaries of the discipline.

It was said above that the tendency has been towards a closer relationship between the discipline of demography and that of economics. More generally, students of population have increasingly felt the need to transgress into other social sciences, especially sociology. This is understandable since there has been, in the last quarter-century, a pronounced concentration of interest around the problems of fertility. Whether the purpose was to explain observed differences in fertility or current fertility trends, or to judge the potential effect of population

4) The pioneering contribution to the economic micro-theory of fertility was Gary Becker's article "An Economic Analysis of Fertility" in Demographic and Economic Change in Developed Countries, Princeton 1960. An instructive survey of the relevant literature is given by Susan H. Cochrane, "Children as By-products, Investment Goods and Consumer Goods. A Review of some Micro-economic Models of Fertility", Population Studies, November 1975. The critical voices include Judith Blake, "Are Babies Consumer Durables?", Population Studies, March 1968, and more recently Kingsley Davis, "Population Policy and the Theory of Reproductive Motivation", in Essays on Economic Development and Cultural Change in Honor of Bert F. Hoselitz (ed. Manning Nash), Chicago 1977. Davis' concluding remark is pointed: "The economic theory of reproduction is incomplete precisely because it is economic".

policies upon fertility, the scholar could not possibly restrict his connection with economics and sociology to that of "calling in" a member of one of these professions to fill some lacunae. That might be the appropriate procedure when the student of, say, mortality needs support from the science of medicine: Such collaboration may be essential and close, but the demographer's and the medical scientist's professional identities are not blurred or mingled. By contrast, the scholar who ventures into the study of procreative patterns must behave, regardless of how he likes to label himself professionally, as if he were the triple incarnation of demographer, economist and sociologist. And this is true not only for developing countries. Indeed, the new micro-economic theory of fertility mentioned above was expounded with a view to conditions in the industrial, more than the underdeveloped world.

The degree of mutual pervasion of the disciplines of economics and sociology on the one hand, and demography on the other, may be gauged by asking what was the university training of those persons which are identified as "demographers", for instance by their membership of a professional organization. Comprehensive information of this kind does not seem to exist, but some interesting figures can be gleaned from a study by Hauser and Duncan⁵⁾. In 1957, the IUSSP had 395 members. Of these, 89 were residents of the United States, and among these again, 46 were sociologists by training and 18 were economists. But while a large share of "demographers" were thus "sociologists" by origin, the reverse, of course, would not hold: "Although perhaps a majority of demographers are sociologists, they constitute only a small minority of all sociologists".

That count is now 20 years old. In the absence of more recent data, it may be safely suggested that since then the professionalization of the discipline of demography has advanced considerably, in the sense that a larger share of IUSSP members hold university degrees which can be described as primarily or even exclusively demographic.

The conclusion of this brief discussion concerning professional boundaries must be ambiguous since two different and partly

5) See "Demography as a Profession", Ch. 5 in Philip M. Hauser and Otis D. Duncan (ed.), The Study of Population. An Inventory and Appraisal, Chicago 1959, p. 106 ff.

opposing trends can be discerned: On the one hand, owing inter alia to the dominant place which the new trends in world population have given to problems of fertility and fertility control, students of population have increasingly had to deal with economic and sociological problems, in fact to work as economist-sociologists as much as demographers⁶⁾. But, on the other hand, an increasing part of the demographic profession, as defined by membership of the IUSSP, presumably have a background in university studies of a more narrowly circumscribed demographic character, with emphasis on the mathematical-statistical study of population.

4. Factors of internationalization.

In the quarter-century since 1952, the science of population has undoubtedly become an internationally more unified profession, both in the sense that there are more intensive international contacts and interaction within the profession, and in the sense that there is now a more even spread of demographic work around the world⁷⁾.

Purely technological innovations, such as the electronic computer, are among the factors that can account for this development, together with the rapidly growing scope of university studies in overseas countries following in the wake of decolonization. The computer revolution has facilitated census work, not least in a great number of countries which have had their first census taken in recent years. It has considerably increased the scope for population projections and opened new possibilities

6) In an IUSSP inquiry carried out in 1975, all members of the Union were asked to select from a comprehensive list of 25 different areas of research within the broad field of "population studies" those three (or fewer) areas in which they had been primarily working during the period 1969-74. Out of a total membership of about 1250, as many as 955 members answered that question, and no less than 43 per cent of these respondents gave "natality, fertility and family planning" as one of their areas of preference. This was a much larger "vote" than that given to any other of the 25 areas of research. It must be remembered that this was the period in which a major, worldwide research program in that field, the World Fertility Survey, was being launched.

7) The fact that a larger share of demographic work is now being devoted to problems of the third world than was the case 25 years ago, is clearly reflected in the geographical distribution of IUSSP membership. Union members resident in Europe and North America made up 73 per cent of total membership in 1965 and 67 per cent at the end of 1976. Among the 110 new members admitted in 1977, the corresponding figure had fallen to 53 per cent.

for "simulation" studies of attitudes and behaviour related to fertility patterns. And, of course, a spur has been given to the historical study of population, since the computer technique makes it possible, for instance by nominative reconstitution of families, to utilize even fragmentary and widely dispersed historical data.

This is probably true, more or less, for most of the social sciences. In the special case of population science, however, two rather special and interrelated factors have contributed forcefully to the process of "internationalization": One of them, of course, was the dramatic change of the demographic situation and prospects in overseas countries brought about by the precipitous fall of mortality in the late 1940's. In the following years, with increasing awareness of this enhanced significance of population, a growing need was felt for developing demographic research at all levels: improvement of the flow of basic data throughout the world, theoretical work, and training of demographers. The second factor, closely connected with the first, was the involvement of the United Nations in scientific and policy-oriented population issues. It is probably true to say that the science of population, and the IUSSP as its international professional organization, has been more heavily influenced, directly and indirectly, by activities of the United Nations than any of the other social science disciplines represented in the ISSC. This relationship, therefore, warrants some further comment.

5. The UN, the IUSSP and the population issue.

United Nations activities in the field of population may be dated from the decision, in the fall of 1946, to create a Population Commission under the Economic and Social Council. It was, and remained, a body meant to be composed not of government spokesmen but of experts suggested by the authorities of the member countries.

At that early stage, before anybody was aware or could be aware of the impending mutation of mortality conditions, the fear of insufficient population growth in the U.K. and some other industrial countries was part of the motivation for creating this body. The idea that some countries might need an anti-natalist

- (10) Statistisk Sentralbyrå: "Framskrivning av folkemengden 1975-2000. Regionale tall." ("Population projections 1975-2000. Regional figures" - with English translation) NOS A 762
- (11) Stordahl, Erik: "Justerte flytterelasjoner. Arbeidsrapport nr. 1." ("Improving the migration component in the population projection model. Report no. 1" - Published in Norwegian only) ANO IO 76/10.
- (12) Sørensen, Knut Ø.: "Statistisk Sentralbyrås befolkningsprognosemodell ved de regionale framskrivninger 1975." ("The population projection model of the Central Bureau of Statistics of Norway in the regional projections 1975." - Published in Norwegian only) ART. 80.
- (13) Sørli, Kjetil: "Statistisk Sentralbyrås befolkningsmodell: Framskrivningene 1975 Dokumentasjon av programsystemet, erfaringer og kommentarer" ("The population projection model of the Central Bureau of Statistics of Norway 1975. Documentation of the computer program, experiences and comments. Published in Norwegian only.) ANO IO 76/12
- (14) Vannebo, Olav: "Regionale forskjeller i yrkesdeltakingen 1970." ("Regional variations in the labour force participation in 1970" - Published in Norwegian only) ART. 80.
- (15) Metodehefte nr. 17 (ANO IO 76/13)
 Jan Mønnesland: "Inngåelse og oppløsning av ekteskap: Metoder til beskrivelse av årsaksanalyse.
 Jan M. Hoem: "Analytisk glatting av giftermålskurver."
- (16) Metodehefte nr. 18 (ANO IO 76/26)
 Olaf Foss: "Tilleggsundersøkelse til AKU 3. kvartal 1976 om "Mulige arbeidssøkere uten arbeidsinntekt." Forslag til problemstillinger og variable."
- (17) Metodehefte nr. 20 (ANO IO 76/29)
 Knut Ø. Sørensen: "Notat om dødeligheten i den regionale befolkningsframskrivningen 1977."

PUBLIKASJONSLISTE 1977

- (1) John Dagsvik (1977): Bruk av tidsrekkeanalyse til estimering og prediksjon ved løpende utvalgsundersøkelser. Annen del: Numeriske resultater for Byråets arbeidskraftundersøkelser. (The use of time series analysis for estimation and prediction in repeated sample surveys. Part II: Numerical results for the Norwegian labour force surveys. Published in Norwegian only) ANO IO 77/21
- (2) John Dagsvik (1977): Estimation in repeated sample surveys using time series analysis, with special reference to the Norwegian labour force surveys. To appear (Unpublished version available)
- (3) Foss, Olaf: "Holdninger og atferd på arbeidsmarkedet. Rapport 2." (Attitudes and behaviour in the labour market" - Published in Norwegian only) ANO IO 77/20
- (4) Stordahl, E. (1977): Justerte flytterelasjoner. Arbeidsrapport nr. 2. Analyser av flyttingene i Norge 1971-1974 for grupper av personer og grupper av kommuner. Statistisk Sentralbyrå, ANO IO 77/10. ~~Oslo~~
- (5) Sørensen, Knut Ø.: Inn- og utvandringsrelasjoner. Statistisk Sentralbyrå ANO IO 77/36.
- (6) Statistisk Sentralbyrå: Sosialt Utsyn 1977 SA (Under trykking)

4. Sverige

- Ambjörnsson, R., Familjen - vems idé var det? I Forskning och Framsteg (1977) Nr 5-6.
- Carlsson, S., Fröknar, mamseller, jungfrur och pigor. Ogifta kvinnor i det svenska ståndssamhället. Uppsala: 1977.
- Gaunt, D., Familjemönstren präglas av miljöns villkor. I Forskning och Framsteg (1977) Nr 5-6.
- Gaunt, D., Barnbegränsning förekom redan för 200 år sedan. I Forskning och Framsteg (1977) Nr 5-6.
- Hofsten, E., Consensual unions and their recent increase in Sweden. I Statistisk tidskrift (1978) Nr 1.
- Hofsten, E., Demography and development. Stockholm 1977.
- Hyrenius, H., Royal Swedish Slaves. Stockholm 1977.
- Kälvemark, A.-S., Man lurar inga barn till världen. I Forskning och Framsteg (1977). Nr 5-6.
- Kälvemark, A.-S., Den uteblivna motprestationen. Bosättningslånen i 1930-talets svenska befolkningspolitik. I Historieforskning på nya vägar. Festskrift till Sten Carlsson 14.12.1977. Red. Lars-Göran Tedebrand. Uppsala 1977.
- Lithell, U.-B., Amning, omedveten familjeplanering. I Forskning och Framsteg (1977) Nr 5-6.
- Martinius, S., Peasant Destinies. The History of 552 Swedes Born 1810-12. Stockholm 1977.
- Melander, G. och Segerstedt Wiberg, I., Nya vägar för invandringen. Stockholm 1976.
- Norman, H., Stora barnskaror i nybyggarhemmen. I Forskning och Framsteg (1977) Nr 5-6
- Rennermalm, B. och Arvidsson, A., Utjämnning av svenska fruktsamhetskurvor 1968-1973 med kubistiska splinefunktioner. I Statistisk tidskrift (1977) Nr 5.
- Wester, H., Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Uppsala 1977.
- Åkerman, S., Befolkningsforskare avlivar familjemyster. I Forskning och Framsteg (1977) Nr 5-6.
- Åkerman, S., Statistik och data blir historia. I Forskning och Framsteg (1977) Nr 5-6.

H. MEDLEMSFÖRTECKNING

1. Danmark

Andersen, Otto, cand. polit. Statistisk Institut, Studiestræde 6,
1455 K.

Andersen, Knud West, cand. stat., Sundhedsstyrelsen, St. Kongensgade
1, 1264 K.

Anderson, Niels, cand. polit. Københavns Statistiske Kontor,
Nyropsgade 14, 1602 V.

Berthelsen, Ole, mag. scient. soc. Humleslippen 21, Hyldeespjældet,
2620, Albertslund.

Boserup, Mogens, Professor, Rådhusvej 19, 2920 Charlottenlund

Bjørner, Jette, Skeltoftevej 94, 2820 Lyngby.

Brünniche-Olsen, Olga, stud. polit. Gavhusvej 24, Tåderup,
4800 Nykøbing-Falster.

Bræstrup, Agnete, læge, Aurehøjvej 2, 2900 Hellerup.

Büløw-Hansen, Henrik, cand. stat. Kastrupvej 118, 2300 S.

Dueholm, Erik, lektor, Sølystparken 22, 2930 Klampenborg.

Fisker, Kjeld, cand. polit., Københavns Statistiske Kontor,
Nyropsgade 14, 1602 V.

Hamtoft, H., cand. polit. Sundhedsstyrelsen, St. Kongensgade 1,
1264 K.

Hansen, Hanne, E., stud. mag. På Blegdammen 5^{II}, 2100 C.

Hansen, Hans Oluf, cand. mag. Statistisk Institut, Studiestræde 6,
1455 K.

Hansen, Per Vejrup, cand. polit. Danmarks Statistik, Sejrogade 11,
2100 C.

Hoem, Britta, Grøvlingestien 30, 2880 Bagsværd.

Hoem, Jan, professor, Grøvlingestien 30, 2880 Bagsværd.

Hoffmeyer, Henrik, overlæge, Statshospitalet i Glostrup,
2600 Glostrup.

- Hostrup-Pedersen, Søren, cand. polit., Parkvænget 38, 2920 Charlottenlund.
- Hvidt, Kristian, dr. phil. Esperancealle 18, 2920 Charlottenlund.
- Jensen, Jette, cand. polit., Københavns Statistiske Kontor, Nyropsgade 14, 1602 V.
- Jensen, Lars, cand. stat. Danmarks Statistik, Sejrgade 11, 2100 Ø.
- Jensen, Arne, professor, Hulsøvang 2, 2960 Rungsted kyst.
- Jeppesen, Jens, professor, Statistisk Institut, Århus Universitet, Nørrebrogade 43, 8000 Århus C.
- Jensen, Birgitte Liebach, stud. soc. Haraldsgade 100, 2100 Ø.
- Joensen, Hogni Debes, læge, Sigmundargata 5, 3800 Thorshavn.
- Kongstad, Per, direktør, Evaldsgade 7-9, 2200 N.
- Krygell, Peter V., mag. scient. soc., Trenkørvang 4, 3460 Birkerød.
- von Linstow, Hugo, cand. scient. soc. Vennemindevej 52^{II}, 2100 Ø.
- Lynge, Elsebeth, Holsteinsgade 52⁴, 2100 Ø.
- Mathiessen, P.C., professor, Statistisk institut, Studiestræde 6, 1455 K.
- Metz, Lone, Jagtvej 183, 2100 Ø.
- Mogensen, Tinne, stud. polit. Frederikssundsvej 71, 2400 N.
- Mosbech, Johs., overlæge, Amtssygehuset, Skt. Elisabeths, Hans Bogbindersalle 2300 S.
- Mønsted, Mette, mag. scient. soc., Hallingsgade 36, 2100 Ø.
- Mørkeberg, Henrik, mag. scient. soc., Liljevej 22, 2820 Gentofte
- Mørch, Henning, amanuensis, Geografisk Institut, Haraldsgade 68-70, 2100 Ø.
- Nielsen, Lise Drewes, stud. soc. Enghave Plads 2, 1670 V.
- Nordhoek, Johs. A., forskningsleder, Roskilde Universitetscenter, Postbox 260, 4000 Roskilde.
- Olafsson, Olafur, Director General og Public Health, Arnarhvoni, Reykjavik, Island.
- Pedersen, J. Bruus, mag. scient. soc. Ovengaden oven Vandet 28A, 1415 K.
- Qvist, Anna, cand. scient. soc. Borremosen 42, 2800 Lyngby.

- Ricard-Petersen, Kristian, Tårbæk Kyst Kollegium, Tårbæk Strandvej 82, 2930 Klampenborg.
- Schmidt, Gert, stud.mag.scient. soc. Hestetangsvej 17, 3520 Farum.
- Simonsen, Bo, cand. polit. Skyttebjerg Alle 51, 2850 Nærum.
- Sjalín B., stud. soc. Danmarks Statistik, Sejrgade 11, 2100 O.
- Spieker Finn, cand. polit., Nørrebred 96, 2620 Albertslund.
- Spøhr, Hanne, cand. polit. Marsk Stigsalle 5A, 2880 Bagsværd.
- Stene, Jon, lektor, Statistisk Institut, Studiestræde 6, 1455 K.
- Sørensen, Sven, kontorchef, Sundhedsstyrelsen, St. Kongensgade 1, 1264 K.
- Thygesen, Lars, sekretær, Danmarks Statistik, Sejrgade 11, 2100 O.
- Torpe, Carsten, Danmarks Statistik, Sejrgade 11, 2100 O.
- Tørring, Poul, 36. Avenue, I Vandermission, B 1040 Bruxelles
- Ussing, Jytte, vand. polit. Skovhastup, 4330 Hvalsø .
- Wagner, Jens Ludvig, stud.mag.scient.soc. Jagtvej 78D, 2200 N.
- Wedebý, Jørgen, kontorchef, Københavns Statistiske Kontor, Nyropsgade 14, 1602 V.
- Woll, Claus, cand. polit., Bondeager 37, 2670 Greve Strand.
- Zebitz, Ursula, cand. scient. soc., Lindebugten 64, 2500 Valby.

2. Finland

- Aromäki, Liisa, aktuarie, Skakkäppsvägen 2 F 163, 00920 Helsingfors 92
- Blomberg, Leo, Rasinrinne 7 B 37, 01360 Vanda 36
- Blåfield, Eero, forskare, Jyväskylä universitet, Gummeruksenkatu 3 D, 40100 Jyväskylä 10
- Eskelinen, Ossi, Haukkamäenkatu 1 F 68, 33560 Tammerfors 56
- Finnäs, Fjalar, fil.mag., Studentbyn 2 C 31, 20500 Åbo 50
- Fougstedt, Gunnar, prof., Måsgränd 5 F, 00200 Helsingfors 20
- Grönroos, Matti, universitetslektor, Inst för databehand, Åbo Universitet, 20500 Åbo 50
- Haartti, Tapani, Raappavuorenrinne 1 C 38, 01620 Vanda 72
- Haavio-Mannila, Elina, bitr.prof., Helsingfors universitet, Sociologiska institutionen, 00500 Helsingfors 50
- Haimi, Olavi, forskare, Finlands Stadsförbund, Riksdagsg. 4, 00100 Helsingfors 10
- Hakama, Matti, prof., 37590 Mattila
- Hautamäki, Lauri, prof., Geografiska institutionen, Helsingfors universitet, Regeringsgatan 11-13, 00100 Helsingfors 10
- Helin, Erkki, Sjöttullsg. 15 B 19, 00170 Helsingfors 17.
- Herberts, Kjell, pol.mag., Svenska Litteratursällskapetets nämnd för samhällsforskning, Gezeliusgatan 2 A, 205 00 Åbo 50

Herva, Aslak, forskningsassistent, Helsingfors universitet, Statistiska institutionen, Berggatan 3 A, 00100 Helsingfors 10

Hietala, Kari, forskare, Arbetskraftsministeriet, Nylandsgatan 29 B, 00120 Helsingfors 12

Hjelt, Pekka, överassistent, Åbo universitet, Statistiska institutionen, 20500 Åbo 50

Hjerpe, Riitta, forskningsassistent, Rekolantie 27 B, 01400 Vanda 40

Honkanen, Ossi, statistikförare, Statistikcentralen, Broholmsgatan 12 00530 Helsingfors 53

Hyppölä, Jorma, avdelningschef, Statistikcentralen, Broholmsgatan 12, 00530 Helsingfors 53

Härkönen, Pirjo, planerare, Tarhurintie 7 as. 37, 48700 Kyminlinna

Härö, A.S., medicinalråd, Medicinalstyrelsen, Broholmsgatan 18 A, 00530 Helsingfors 53

Inkinen, Irja, aktuarie, Risviksvägen 38 B 10, 00200 Helsingfors 20

Jaatinen, Stig, prof., Brändö parkväg 42 B, 00570 Helsingfors 57

Janhonen, Eija, assistent, Taitoniekantie 9 Y 5, 40750 Jyväskylä 74

Järvenpää, Iris, forskare, Rievägen 23 B 15, 00330 Helsingfors 33

Kauhanen, Anne, Rautatienkatu 11 B 27, 15110 Lahti 11

Kaukiainen, Yrjö, bitr.prof., Helsingfors universitet, inst för ekonomisk och social historia, Berggatan 3 A, 00100 Helsingfors 10

Koivukangas, Olavi, fil.doktor, Migrationsinstitutet, Kasarmialue, rak 46, 20500 Åbo 50

Kolari, Risto, aktuarie, Statistikcentralen, Broholmsgatan 12, 00530 Helsingfors 53

Korhonen, Anna-Liisa, pol.mag. Petersgatan 11 A 28, 00140 Helsingfors 14

Korpi, Kyllikki, agroforst.kand. Socialstyrelsen, Broholmsgatan 18, 00530 Helsingfors 53

Koskela, Riitta-Sisko, pol.kand. Nousisvägen 8 A 12, 00280 Helsingfors 28

Kulokari, Hannu, forskare, Inst för databehandling, (vid H:fors universitet), Tölögatan 11, 00100 Helsingfors 10

Laaksonen, Seppo, assistent, Sebedeusvägen 18 G 6, 00750 Helsingfors 75

Laitinen, Kaija, fil.kand. Kortesusonkatu 29, 40700 Jyväskylä 70

Lallukka, Seppo, forskare, Sovjetinstitutionen, Armfeltsvägen 10, 00150 Helsingfors 15

Lappalainen, Riitta, Jämeräntaival 10 E 74, 02150 Esbo 15

Lehtiniemi, Ulla, Abborrvägen 9 B 15, 02170 Esbo 17

Lehtonen, Kaarina, fil.kand. Björnkärsvägen 41 B 5, 00720 Helsingfors 72

Leisio, Christian, Kanteletarvägen 8 B 19, 00420 Helsingfors 42

Lindgren, Jarl, äldre forskare, Inst för befolkningsforskning, Kalevagatan 16, 00100 Helsingfors 10

Lönnroth, Juhani, pol.mag. Arbetskraftsministeriet, Bulevarden 2, 00120 Helsingfors 12

Majava, Altti, fil.lic., Seunalantie 33, 04200 Kerava

Markelin, Pasi, planerare, Statistikcentralen, Broholmsgatan 12, 00530 Helsingfors 53

Myrskylä, Pekka, planerare, Statistikcentralen, Broholmsgatan 12, 00530 Helsingfors 53

Nieminen, Armas, prof. Tikantie 12, 33100 Tammerfors 10

Nieminen, Erkki, pol.kand., Statistikcentralen, Broholmsgatan 12, 00530 Helsingfors 53

Notkola, Veijo, pol.kand., Mariegatan 10 A 2, 00170 Helsingfors 17

Nurminen, Markku, fil.kand. Kajanusgatan 4 A 2, 00250 Helsingfors 25

Ojala, Veijo, Stenholmsvägen 4 B 20, 00960 Helsingfors 96

Peltonen, Arvo, bitr.prof., Halsovägen 10C.10, 00420 Helsingfors 42
 Penttinen, Erkki, byråchef, Statistikcentralen, Broholmsgatan 12,
 00530 Helsingfors 53
 Piepponen, Paavo, prof., Hiihtäjätie 6 C 30, 70200 Kuopio 20
 Pietilä, Pentti, fältchef, Statistikcentralen, Broholmsgatan 12,
 00530 Helsingfors 53
 Pitkänen, Kari, assistent, Institutionen för ekonomisk och social historia,
 Helsingfors universitet, Berggatan 3 A, 00100 Helsingfors 10
 Poikolainen, Kari, assistent, Ilmatarvägen 7 a, 00610 Helsingfors 61
 Pulkkinen, Aimo, tf. chef, Institutet för befolkningsforskning, Kalevagatan 16,
 00100 Helsingfors 10
 Pulkkinen, Anneli, Vanhanlinnankuja 1 C 46, 00900 Helsingfors 10
 Puumalainen, Pirjo, assistent, Handelshögskolan, Sociologiska inst.
 Rådstuvugatan 33, 65100 Vasa 10
 Rintamäki, Matti, planeringschef, Helsingfors stads personalcentral,
 2 linjen 4 A, 00530 Helsingfors 53
 Ritamies, Marketta, yngre forskare, Inst. för befolkningsforskning,
 Kalevagat. 16, 00100 Helsingfors 10
 Ryyänen, Markku, Tölögatan 54 A 10, 00250 Helsingfors 25
 Rönnberg, Leif, bitr.dir., Hevoskaka 7, 02410 Kyrkslätt
 Salo, Mikko A., assistent, Åbo universitet, Socialpolitiska inst.
 Kaserngatan 6, 20500 Åbo 50
 Saretsalo, Lauri, prof., Jyväskylän universitet, Statistiska inst.,
 Kauppakatu 41 A, 40100 Jyväskylä 10
 Sarin, Mirja, pol.mag., Statistiska byrån/Helsingfors stad, Tölötorget 2 B,
 00260 Helsingfors 26
 Sarna, Seppo, tf. bitr.prof., Fornbyvägen 7 B, 00640 Helsingfors 64
 Savela, Veikko, forskare, Statsrådets kansli, Planeringsavd. Parkgatan 16 A,
 00140 Helsingfors 14
 Saxén, Åke, överaktuarie, Helsingfors stads statistiska byrå, 2 linjen 4,
 00530 Helsingfors 53
 Selkäinaho, Kalevi, assistent, Jyväskylän universitet, Statistiska inst.,
 Gummeruksenkatu 3 D, 40100 Jyväskylä 10
 Strengell, Göran, bitr.avd.chef., Statistikcentralen, Broholmsgatan 12,
 00530 Helsingfors 53
 Strömmer, Aarno, avd.chef., pol.dr., Abelsgatan 10 D 22, 02230 Esbo 23
 Sukselainen, V.J., kansler, Päivätärstigen 2, 02100 Esbo 10
 Suviranta, Liisa, fil.kand. Statistikcentralen, Broholmsgatan 12, 00530
 Helsingfors 53
 Söderling, Ismo, pol.lic. Åbo universitet, socialpolitiska inst.,
 Kaserngatan 6, 20500 Åbo 50
 Taurainen, Juhani, pol.dr., Talgmesvägen 4 B, 00730 Helsingfors 73
 Tavalla, Pekka, assistent, Skepparegatan 17-19 A, 00150 Helsingfors 15
 Turpeinen, Oiva, assistent, Halsovägen 12 G 27, 00420 Helsingfors 42
 Valkonen, Tapani, prof., Kvarndammavägen 16 D, 00920 Helsingfors 92
 Viitanen, Topi, pol.stud., Helsingegatan 10 A 34, 00500 Helsingfors 50
 Wiman, Ronald, assistent, Helsingfors universitet, Sociologiska inst.,
 Franzengatan 13, 00500 Helsingfors 50
 Visuri, Elina, sectionschef, Kådstigen 3 D, 02100 Esbo 10
 Yli-Pekka, Lauri, Kuoppamäentie 32 C 24, 33800 Tampere 80

3. Island

Gustavsson, Sigurdur, Economic Development Institute, Raudararstig 31,
Reykjavik, Island

4. Norge

Berge, Erling, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Beverfeldt, Eva, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Inkognitogt. 1,
Oslo 2.
Binding, Hans Jørgen, forskn.stip., Distriktshøgskolen, Sogndal.
Bjerkedal, Tor, professor, Hygienisk inst., Univ. i Oslo
Bjerve, Petter Jakob, direktør, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Borge, Thorleif, aktuar, Norske Folk, Ruseløkkvn. 26, Oslo 2
Breie, Terje Schult, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Brunborg, Helge, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Braekhus, Kjeld, univ.lektor, Geografisk inst. Univ. i Oslo, P.b. 1042
Christian Michelsens institutt, Gamle Kalvedalsv. 12, 5000 Bergen
Christophersen, Nils, univ.lektor, Inst for informatikk, p.b. 1080
Univ. i Oslo
Dahl, Eilif, prof., Botanisk inst. NLH, 1432 Ås
De norske livsforsikringsselskapers statistiske kontor, Ruseløkkvn. 14,
Oslo 2
Dyrvik, Ståle, førsteamanuensis, Historisk inst. Univ. i Bergen, p.b. 23
Eide, Wenche Barth, univ.lektor, Ernaeringslinjen, p.b. 1046, Univ. i Oslo.
Elster, Jon, dosent, Historisk inst., p.b. 1008, Univ. i Oslo
Fonnes, Ivar, konsulent EDB, p.b. 1102, Univ. i Oslo
Fridstrøm, Lasse, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Fjoreland, Gunnar, cand. psychol., p.b. 8142, Oslo-Dep.
Grünfeld, Berthold, førsteam. Inst. for sosialmedisin, Univ. i Oslo
Gustavsen, Øyvind, eksp.sjef., Miljøverndep., Oslo-Dep.
Hagan, Merete, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Haldorsen, Tor, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Halvorsen, Bjørg, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Hansen, Jens Christian, prof., Geografisk inst., NHH, 5000 Bergen
Heli, Hans, dosent, Sosiløkk, inst. p.b. 1095, Univ. i Oslo
Herstad, John, dosent, Inst. for samfunnsvitenskap, Univ. i Tromsø, 9000 Tromsø
Hodne, Oddleif, cand.philol. Tobienborgvn 5, 4600 Kristiansand S.
Imhof, Arthur, prof., Freie Univ. Berlin, Fachbereich 13, Habelschwerdter
Allée. 1 Berlin 33.
Indseth, Kari, konsulent. Østerlivn. 16 B, Oslo 11
Jensen, Einar, byråsjef, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Juhasz, Lajos, statsarkivar, Statsarkivet i Oslo, Prinsensgt. 9. Oslo 1
Kneppen, Steinar, cand. philol. Distriktshøgskolan, Bø i Telemark.
Knudsen, Arne, direktør, De norske livsforsikringsselskapers statistiske
kontor, Ruseløkkvn. 14, Oslo 2.
Langholm, Sivert, prof., Historisk inst., p.b. 1008, Univ. i Oslo
Larsen, Øivind, prof., Seksjon for medisinsk historie, Univ. i Oslo
Lettenstrøm, Gerd S. byråsjef, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Lindbekk, Kari, forskn.stip., Tyholtvn 45, Trondheim
Ljones, Olav, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
Magnus, Knut, dr.philos., Kreftregistret, Montebello, Oslo 3.
Moe, John Ingar, byråsjef, Kommunaldept., Oslo-Dep.
Moe, Thorvald, underdirektør, Finansdept., Oslo-Dep.

Mykland, Knut, prof. Historisk inst., p.b. 23, Univ. i Bergen
 Myklebost, Hallstein, prof., Geografisk inst., p.b. 1042, Univ. i Oslo
 Mønnesland, Jan, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
 Nissen-Meyer, Sven, prof. Matematisk inst. Univ. i Bergen, Allégat. 34.
 Noack, Turid, konsulent, Sjøstrand, 1450 Nesoddtangen
 Norderhaug, Ann, fil.kand. "Ekely" Kjønnørød, 3140 Borgheim
 Oldervoll, Jan, vit.ass. Hist. inst. p.b. 23, univ. i Bergen
 Overrein, Per, konsulent, Finansdept. Oslo-Dep.
 Pedersen, Einar, overlege, kreftregistret, Montebello, Oslo 3
 Ramsøy, Natalie Rogoff, direktør, INAS, p.b. 110, Univ i Oslo
 Rideng, Arne, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
 Rokkones, Ola, direktør, Norsk Familieråd, p.b. 8276, Hammersborg, Oslo 1
 Saugstad, Letten Fegersten, dr. med. Vestheimgt. 6 B, Oslo 2
 Schweder, Tore, dosent, Univ. i Tromsø, 9000 Tromsø
 Seip, Jens L., eksp.sjef, Boligavd., Kommunaldept. Oslo-Dep.
 Sejersted, Francis, prof. Hist. inst. p.b. 1008 Univ. I Oslo
 Semmingsen, Ingrid, prof. " " "
 Serck-Hanssen, Jan, prof. Sosialøk. inst. p.b. 1095, Univ. i Oslo
 Sevaldson, Per, forskningssjef, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
 Skanche, Gisle, underdirektør, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
 Skaug, Helge, byråsjef, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
 Skirbekk, Sigurd, Førsteam. Inst. for sosiologi, Univ. i Oslo
 Skiri, Halvard, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep
 Sogner, Sølvi, førstelektor, Historisk inst. Univ. i Oslo
 Stordahl, Erik, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep
 Svindland, Aud Blegen, overlege, Helsedirektoratet, Oslo-Dep
 Sørensen, Knut, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep
 Sørli, Kjetil, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep
 Thomesen, Inge, cand.sosiol. Nadderudvn. 156, 1343 Eiksmarka
 Thonstad, Tore, prof. Sosialøk. inst. Univ. i Oslo
 Torvaldsen, Gunnar, cand.mag. Vogtsgt. 19, Oslo 4
 Tønnesen, Bjørn Lied, aktuar, 5815 Solvorn
 Valheim, Ragnvald, konsulent, Kommunaldept. Oslo-Dep.
 Vannebo, Olav, cand.oecon. Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep.
 Vogt, Johan, prof. Gamle Heggedalsv. 47, Heggedal pa., 1380 Heggedal
 Walløe, Lars, dosent, Inst. for informatikk, p.b. 1080, Univ. i Oslo
 Wedervang, Frøystein, prof. NHH, 5000 Bergen.
 Østby, Lars, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, Oslo-Dep
 Øvrebø, Egil, statsarkivar, Ulsmågvn 11 D. 5050 Nesttun
 Øyen, Ørjar, prof. Sosiologisk inst., Christiesgt. 15-19, 5014 Bergen
 Aalen, Odd, cand.real., Rosenborggt. 6, Oslo 3
 Aarsether, Ragnhild, forskn.stip. Inst for Samf.forskning, Univ. i Tromsø
 Ås, Dagfinn, mag.art., Norsk Byggforskning.inst. p.b. 322, Blindern, Oslo 3.

SVERIGE

Ahlbom, Anders, Taggsvampsvägen 29, 141 46 Huddinge.
 Allander, Erik, Strömkarlsvägen 49, 161 38 Bromma.
 Andersson, Britt-Marie, Tegelbergsvägen 41, 161 70 Bromma.
 Avdelningen för Amerikansk historia, S:t Johannesgatan 21,
 754 22 Uppsala.
 Bernhardt, Eva, Kirunagatan 44, 162 25 Vällingby.
 Bolander, Anne-Marie, Föreningsvägen 13, 182 74 Stocksund.
 Bondestam, Lars, Bondegatan 16, 416 65 Göteborg.
 Bryding, Göran, Statistiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala.
 Bucht, Birgitta, 2 Tudor City Place, Apt. 8 C-N,
 New York, NY 10017 USA.
 Bylund, Erik, Geografiska institutionen, 901 87 Umeå.
 Carlsson, Gösta, Brottsförebyggande rådet, Tegnergatan 23,
 111 40 Stockholm.
 Diamand, Halina, Demografiska institutionen, Viktoriagatan 13,
 411 25 Göteborg.
 Egerö, Bertil, Siljansvägen 83, 121 70 Johanneshov.
 Eidensten, Ira, Minutgränd 29, 175 42 Järfälla.
 Faxér, Hans, Torpunga gård, 736 00 Kungsör.
 af Geijerstam, Gunnar, Sveavägen 5, 182 62 Djursholm.
 Hofsten, Erland, Ursviksvägen 121, 172 46 Sundbyberg.
 Holmberg, Ingvar, Demografiska institutionen, Viktoriagatan 13,
 411 25 Göteborg.
 Holmberg, Per, Per Hörbergs väg 7, 161 55 Bromma.
 Hyrenius, Hannes, Demografiska institutionen, Viktoriagatan 13,
 411 25 Göteborg.
 Hägerstrand, Torsten, Box 716, 220 27 Lund.
 Johansson, Leif, Djurgårdsgatan 41 1tr, 414 64 Göteborg.
 Johansson, Yvonne, Pyrolavägen 15, 181 60 Lidingö.
 Kälvemmark, Ann-Sofie, Torbjörnsgatan 12, 753 35 Uppsala.
 Lundström, Hans, Ljuskärsvägen 44, 133 00 Saltsjöbaden.
 Malzer, Birgitta, Getingvägen 37, 184 00 Akersberga.
 Malzer, Hans, Getingvägen 37, 184 00 Akersberga.
 Malmquist, Sten, Statistiska institutionen, Box 6701,
 113 85 Stockholm.
 Nilsson, Bengt, Serenadgatan 24, 14 tr, 214 72 Malmö.
 Norberg, Anders, Avdelningen för Amerikansk historia, S:t Johannes-
 gatan 21, 752 35 Uppsala.
 Olin, Ulla, 230 Jay St. Apt. 8-C, Brooklyn, N.Y. 11201 USA.
 Peterson, Bo, Kaptensgatan 8, 211 41 Malmö.
 Qvist, Jan, Carl Grimbergsgatan 19, 413 13 Göteborg.
 Sjögren, Carl-Göran, Riksförsäkringsverket, Adolf Fredriks Kyrkogata
 8, 111 37 Stockholm.
 Sundvall, Agneta, Sekreterarbacken 46, 122 36 Enskede.
 Svensson, Göran, Metargatan 13, 116 66 Stockholm.
 Sylwan, Marie, Enskedevägen 35, 122 32 Enskede.
 Trost, Jan, Sociologiska institutionen, Drottninggatan 1,
 752 20 Uppsala.
 Tryggveson, Rune, Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm.
 Wåhlén, Lars, Holmingegränd 43, 163 61 Spånga.
 Wiman, Elisabeth, Sjövägen 82 A, 141 42 Huddinge